Bản quyền thuộc về Pierre Kỳ (67-74) Lăng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ micro film, ...)

Trăm năm khó g phai
TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG
NGUYỄN ĐỨC-NHUẬN
Số 73, Boulevard de la Somme Saigon.
(ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ)
SAIGON
Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hanoi. Hình vẽ thiệt tình xảo và đề trăm năm không phai.
Chư quí vị muốn vẽ xin viết thư hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tất giá cả vài cắt nghĩa phân minh.
VỀ KHÉO, GIÁ VỪA

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

農賈荅談

GIÁ MUA BÁO

ĐÔNG PHÁP		NGOẠI QUỐC	
Một năm....	5 $ 00	Một năm....	7 00
Sáu tháng..	3 00	Sáu tháng..	4 00
Ba tháng....	2 00	Ba tháng....	3 00

Gởi Thư từ hay mandat xin đề : *M. Le Gérant du* Nông-cổ mín-đàm. SAIGON

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ SÁU

Tòa soạn báo ở tại đường Pellerin số 82. — SAIGON

Fondateur : F. Canavaggio

GIÁ ĐỀ LỜI RAO

Về việc thương mãi xin gởi thư hay đến bản quán thương nghị.

Annonces légales 0 $ 50 la ligne de 6 points sur justification de 9 centimètres 0/4 quelle que soit la page.

Bài lai-cảo thì đề : M. Cao-hải-Đỡ, *chánh chủ-bút.*

Directeur : NGUYỄN-HỮU-SANH. Boîte postale N° 249 — TÉLÉPHONE N° 78 Administrateur : NGUYỄN-TẤN-PHÒNG

E. Vuattoux
140, Rue Catinat 142
SAIGON
Có bán đồ nữ-trang, đồng hồ ; kiến đeo đủ thứ đồ làm bằng bạc, đồ mỹ-thuật,
Súng ống, thuốc đạn, đồ phụ-tùng.
Xe máy hiệu Gaucher.
Kính mời quí khách có dịp ghé thăm hàng một lần thì rõ.
Nay kính.

TIỀU THƯƠNG

(Du petit commerce)

II

Mua gánh bán bưng ở nước ta thì thường thấy người đờn-bà chuyên lấy, một nhà năm bảy miệng ăn, mà chỉ nương cậy có một người đờn-bà, quẩy đôi giỏ ca-ri, trái-cây, chào cua, chào cá, vài vần cả ngày, chan-chan dưới bóng nắng nồng; người bán đêm lại thức suốt cả đêm, pha s ơng chắt gió, sự cực nhọc nơi không cùng. Phải chi mấy anh chồng biếng nhát đó, biết rằng mình là người dân-ông mạnh bạo, luật thiên nhiên (loi naturelle) buộc phải làm lụng mà bảo-hộ thê nhi. Vì những cuộc buôn-bán nhỏ-nhoi trước mắt ta thấy đó, bọn khách ngoài chiếm hết, chúng ta nên nỗ-lực chen chút với họ hầu tranh lấy đường đất để gữ gìn sự sống ở đời, cho kiếp sống ta khỏi dòi lạnh, cho đặng rảnh-rang ; e vì càng ngày cuộc làm ăn càng bức-thiết, ta khó tránh cái kiếp dòi lạnh nó làm cho ta phơi thây rả ruột, cái nạn phổi nhà bao hại cho ta ăn trăng ngủ trần, cái hại không nghề nó ép ta phải bỏ làng tổ nước cha, rút vào rừng buội để thủ lấy vỏ tuồng « THẰNG-NÔNG » lăng-lóc cả đời, làm rã có lợi để nuôi bọn kiều cư, khách-trú.

Người bổn-xứ nào phải dầm-mưa, nhơn sao những kẻ ăn ở không nhưng kia đã thấm ít nhiều sự khổ-nuột rồi, mà còn chưa tự-tinh lo làm ăn buôn-bán để nuôi mình, kẻo phải cái ách tang ngày nợ bạn theo mình ?

Ngày nay trong xứ có lắm cuộc buôn-bán nhỏ để cho anh em người An-nam ta dự vào kiếm chút lợi nhơn sao anh em không tập lần mà làm như họ vậy ? Vã thuở-hồi một tên khách kiều-ngụ hang chót mồi nắm cũng gần bà chục đồng bạc, còn ta mỗi người chỉ bằng một phần-ba của họ, mà ta làm không đủ ăn là có gì ? Hằng ngày chúng ta vẫn để bọn họ trường trải dang thân nơi sang gió để lo thâu thập từ đồng su dần đến một cắt bạc, mà họ cũng khư-khư một mực an lòng vui nghiệp làm ăn, không hề than-van tủng khổ. Mà người bổn xứ lại nghịch hẳng, bên buôn-bán cầu lợi thì một ngày không vỏ đặng một chữ tiền, mà lại ưa thú phong-lưu, giây-nón, áo-quần, thấy người có chi thì cũng mong mỏi có với người, thậm chí m i đói mà nay lại dám bỏ tiền đi tiệm-nước quán cơ phe !

Bởi thói đời hay so sánh nhau nơi số trăm số ngàn mà bỏ trói cái lợi ở cuộc buôn-bán nhỏ, chớ chẳng để một tên bán đậu-hũ kia có ngày trở nên chủ nhà-máy tàu-khậu, tên bán vải nọ có lúc cũng lãnh đặng chức tài thân ! Ngoài ra những cuộc buôn bán nhỏ tôi đã kể cho đồng bào rồi hồm rày thì lại còn lắm việc làm khác nữa, hễ ai nhanh không chuyên dến thì khó, chớ mình cố-tâm gần chí ắt làm đặng chẳng sai. Kia những miếng kiến bể, ống khói nát, họ chẳng tìm vào mấy kẹt hiểm mua rẻ đem hàn lại mà chữa làm kiến. Xét đó thì đồ cũ chẳng biết bao nhiêu là việc làm ăn thong thả để cho ta nương theo kiếm tiền nuôi mình, vì ta không nghề đến, lại đổ cho việc làm ăn khuẩn-bức.

Hỏi anh em người Nam-kỳ ta ôi ! Nước ta là nước có lịch-sử trót mấy ngàn năm rồi, dân ta là dân có đức thông-minh trên sự hồn triêu : ta hãy cố sức chuyên theo nghề buôn, dầu lớn không đặng thì nhỏ, ta cũng lượm-lặc các mối lợi trong xứ-sở trước, đừng để cho người nước phải làm tôi mọi ! cái ách đồng tiền, vậy mới đang mặt là dân có đ ức thông minh chẳng uổng luồn sanh mộ kiếp trong vùng đất nước từng có lịch-sử đã lâu.

Ai biết thương g xứ sở, biết thương mình, xin chớ hãn-hử.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

Định-phân quận tuyển-cử

(Division des Circonscriptions électorales)

Quan Thống-đốc Nam-kỳ, Thường họ tú-đẳng bội tinh.

Vì những lời nghị ngày 20 Octobre 1911 ;

Vì chỉ-dụ ngày 9 Juin 1922 về việc chấn-chỉnh Hội-đồng quản-hạt ;

Nghị định :

Lập một Hội-đồng :

Hội-trưởng

M. Tholance, Giám-đốc Chánh trị, Hành-chánh sự-vụ.

Nghị-viên :

M. Balencie quan Tham-biện nhì hạng Chủ-tỉnh Thủ-dầu-một ; Renaut, quan Tham-biện nhì hạng Chủ-tỉnh Tân-an ; Nguyễn-văn-Quới, Đốc phủ-sứ hồi-hưu Cơ-mật viện nghị-viên ; Ng.-minh-Huy, Nghị-viên hội Công-đồng Thành-phố Chợ lớn ; Bùi-quang-Chiêu Giám-đốc sở Canh-nông ; Ng.-văn-Vinh, Đốc-phủ-sứ Cái-bè ; Trần-văn-Đôn Y-khoa tấn-sĩ ; Nguyễn-văn-Của, chủ nhà in ; Bourgeois, chef de bureau de 2e classe ; hệ Hội-trưởng mời, thì bổn lại đặng :

1o — Định-phân các quận tuyển-cử và cách chia số nghị-viên phải cử cho các quận ấy ;

2o — Nhứt-định cho mỗi quận là mấy sở hồ thăm, và định cho các sở ấy lập chỗ nào.

Saigon, ngày 28 juillet 1922.

Ký tên : COGNACQ.

Hỏi các Thương-nhơn Saigon ! hãy đi mua đồ *nơi Hội chợ Hà-nội.* (Từ 1er chỉ 15 Décembre).

Luận về cáo-bạch

(Des Réclames)

Người thương-mãi và kỹ-nghệ dùng đủ cách thế hầu làm cho hóa vật mình nhiều người biết và khảng-cự với sự buôn tranh bản giành. Lâu nay ta chỉ thấy cáo-bạch trong các hiệu bảo, tưởng cũng đêu hay. Vì bảo thì người thường đọc, dầu thiệt gì, có liếc sơ qua, thì cũng thình-lình bắt mình phải đọc cáo-bạch. Nên tưởng rằng đăng cáo-bạch ở các tuần-báo hoặc nhựt-báo thì thường thấy kẻ qua hằng hỏi.

Lại ai cũng nhận rằng cáo-bạch càng ngày càng thêm tăng số. Song họ không thôi đăng ở các báo, họ cũng làm y như xưa, song họ còn kiếm thêm thế khác làm cho mau chạy hóa vật, song thường tốn-hao hơn. Đó là lời rao giản (affiche).

Có lẽ không còn thể nào qua đặng giấy in đem giản nơi vách, nơi các nẻo đường, nhứt là các nơi đề ngó thấy. Nhiều khi người ta cố-ý thấy vẻ hình kia tranh nọ là khác.

Dầu làm đến thế nữa, cách đăng cáo-bạch cốt để đánh đổ các mối tranh thương, thường làm cho người rao-bạch phải tốn-kém nhiều mà thâu lợi cũng phu với số xuất ! Ta nhận thấy đăng trong các báo có nhiều chỗ chưa đầy, lời cáo-bạch sánh bằng trang giấy đăng lời-rao gián (affiche). Hiện nay chẳng thiếu gì hiệu buôn choán một mình cả trang trong tờ nhựt-báo, song cũng đó ít hàng nầy : phẩm chất hóa-vật, tên người bán, giá bán, chỗ trử ; ít chú chi ra hóa-vật ấy có một không hai đó. Hằng cho tay thợ họa hình vẽ cho thật là đúng-đắng, vẽ cách dùng đúng-đắng mà cất nghĩa món hàng và cách dùng các mâu. Lại vẽ buổi nầy người ta đăng cáo-bạch thường in ra lớn và đủ thứ mâu, làm thêm vẻ qui đẹp cho món hàng; làm cho buổi chiều người qua kế lại ai cũng liếc mắt trông vào tấm cáo-bạch, vì sự vẻ-viên nó thêm ngon hộp xô-cô-la, thêm vị cho ve dầu thơm, thêm mau cho cỗ xe hơi, thêm tốt đẹp cho cái máy viết.

Thế thì lời cáo-bạch rất cần-ích cho các hiệu buôn buổi nầy, vì người ta lấy làm thích, nên cón bày ra thêm nhiều cách khác nữa. Chúng ta chẳng cần dầu ở đâu cũng dùng cách đăng cáo-bạch để rao hàng tất cả.

C. S.

Hội chợ Hà-nội tái-sanh nhờ cách chước-lượng riêng. Hãy chắc rằng đặng thành-sự.

Saïgon tân-văn

(Echos de Saïgon)

Long-giả hồi Nam

Thea điện-tín rồi ở Pháp báo qua thì Đức Hoàng-thượng cùng các quan long giả, quan Khâm-sứ Pasquier và quan cai-trị Celley, ngày hôm ấy là 11 Août ngự chiếc tàu Anger mà phản hồi Nam-Việt.

* * *

Quan quyền Tổng-đốc vào Saigon. Quan Toàn-quan M. Baudoin và lịnh phu-nhơn, quá-giang tàu Chambord đến Saigon hôm 2 Août 1922.

Quan Thống-đốc và phu-nhơn cùng các quan đầu ty sở có đón rước ngài nơi cầu tàu.

SỬA CHỖ SAI

(Errata)

Số báo qua rồi, nơi bài Nhân-đàm: *Muốn sắm thêm cho mình một cây KIÊN VÀNG CẦNG*, xin đọc lại *KIÊN CẦNG (bằng) VÀNG* để nghe hơn. Vì sự vô ý, không chú khán-quan cũng nhiều tình chăm chế, song phận sự nhà báo phải coi sửa lại cho trung lý.

B. B.

ĐỨC TÍN

(La confiance)

Lời nói, việc làm chớ để ra ngoài vòng chữ tín, vì tín là then-máy trong cuộc ở đời, nếu thiếu nó thì không làm chi nên đặng. Chúng ta thường thấy nhiều người coi tiền của nặng hơn non Thái-sơn, cầm chữ tín nhẹ hơn lông chim Hồng ; lời hứa ruy không bằng-cớ song cũng chẳng nên khinh-suất mà thả trôi theo giòng nước chảy xuôi ! Đó là cái quang-hệ to nhứt của cả đời người đối với gia-đình cùng Xã-hội, ở nhà, đi ra, đều cần hằng biết nắm giữ chữ tín mới nên người kinh-sự có giá-trị cho.

Vì rằng trong thân mà anh em, bậu bạn, vợ chồng, cha con đãi nhau không trọn tín-nghĩa, ngoài Xã-hội cư-xử với công-dân chẳng trọn lòng chắc thiệt, thì còn ai là người dám đem lòng trông cậy nơi mình ? Mất cả tín-cậy của Xã-hội gia-đình thì thân người như vậy thà chết còn hay hơn sống.

Lẫm người mất chỗ làm vì thiếu « Đức-tín », bị cùng khổ bởi không thành-thiệt. Mà sự mất « Đức-tín » ấy nó hại cho lòng người đời luốn nghi-ngờ, hay đem đây tỷ đó, việc hư xấu của kẻ nầy làm mà có gieo hại cho cuộc làm ăn người kia. Bởi chưng một gương lường gạt của người giúp việc chỗ nào đó xảy ra, thì hại cho mấy kẻ làm sau phải nhiều bỏ buộc, hoặc muốn xin làm sở nào đâu tánh hạnh có tốt cũng chưa đủ cho người tin. Nói chi trong một nước mà phong-hóa đương đổi-dào như nước ta, gương lường gạt xảo trá ngày nào lại không có, làm cho chữ tín phải suy nhược, lòng tin cậy phải lợt ma thêm ác-cảm, gây cho người đoán rằng : « *cây nào trái nấy* » tánh tình chủ Annam Mít với cậu Annam Xoài có khác nhau đâu ! Thế ấy nên đâu người ngoài đã biết dân ta khôn, dân ta thao, song nhắc đến « đức-tín » thì họ bắt phải dòn mình, vì sự « Mất lòng tin cậy » của người xứ ta trót đã nhiễm vào óc họ nhiều rồi, nên hễ nói đến vì chẳng khác vạch lưng họ mà đếm xương vậy, làm sao họ không giựt mình cho đặng ?

Nay trong các nẻo làm ăn ở đời, buộc dân ta phải dự vào các sở, chung cùng với người trong các nghiệp nghề để chấn hưng đường kinh-tế lý-tài trong nước ; vậy những kẻ đã đặng người tin cậy mà phủ thác công-việc quang trong cho mình, tua khá vì danh-dự chung, vì đường sanh-nhai trong xứ mà giữ-gìn cho trọn vẹn cái trách-nhậm người quả tin-cậy phú-thác cho mình, chớ để đỡ-dang mà mang tiếng chung, lại làm ngăn bít con đường tin-cậy của người đồng-xứ, rồi sau sanh khó dễ, vì đức tín là một tánh rất cần-kíp của mỗi người buộc phải có, mới có thể làm cho người ta tiêu tán cái nghi ngờ, mà đem lòng tin-cậy.

C. M. C.

LUẬN THUYẾT

(Hội : Association — Vạn : Syndical)

(Tiếp theo)

Mừng thấy các đoàn, Hội trong Nam-kỳ, Bắc-kỳ, gương-lành, việc tốt đến đổi Nhà-nước cũng giúp khuyến, lại người tốt phần nhiều đều chung hiệp.

Cho nên nghĩ cho chư-tôn, sẵng Hội, sẵng chỗ, sẵng Nhà-nước công nhận và sẵng đoàn người quê-mùa ngóng trông. Đặt bài lệ cấm thói xấu, cách thưởng đều hay, trước làm gương, sau nên tục. Phần nhiều phong-tục, bởi nơi dân dã và người có học-nhơ bày ra còn vẽ pháp luật thì vẽ Nhà-nước nghị lập. Cũng như phép dưỡng-sanh phòng-bịnh thì trong nhà chỉ day với nhau, đến bịnh trong mới vẽ phần thầy thuốc. Phép dưỡng-sanh với : nhựt nhập môn, y bất lai môn. Nhà có khi dương vào, thì không hay đau, nên thầy thuốc không đến nhà.

Vã lại xứ ta phong-tục chẳng đồng, nếu trong một xứ mà nhiều tục thì lòng người khó đồng, mà chung cha đoàn thể với nhau. Như dường chung không ai lo đắp sẵng, thì người mạnh ai nấy đạp dường mòn mà đi.

Nghĩ như dường văn-minh đại-lộ, thì nhờ ơn Nhà-nước đắp bồi. Còn như dường tánh-tình, phong-tục là dường riêng của dân. Hễ có ai đắp đâu, thì họ đi theo đó. Cho nên phải như người học-thức, có lương-tâm lo phòng dường cho trăng ngã ; đặng dân biết chỗ, cứ đi chung, mà đi nhằm dường phải. Nếu chẳng vậy, *xứ được g quan-hệ đó, thì dân tự ý*, người đi ngã nấy, kẻ đi nẻo nọ, đến đổi có kẻ đạp dường mà đi, hại thay vì đi phải dường bất-chánh mà sanh-tâm cướp giựt.

Chư-tôn hãy đoán coi phong-tục như vầy : Hễ khi cầu nào, khẩn vái hết mấy bộ, mấy trâu, tới voi nữa : mới đặng chức ban-biện, thôn-trưởng chi đó, thì khi ấy, bài thơ nầy tặng, câu phú kia khen. Xưng tài tụng đức sánh với Gia-cát, Châu-công. Còn như có mấy người kia như M. C. thì lập Nhà-in lớn ; M. S. thì cửa hàng to đều tại Trung-đô Saïgòn ; MM. B.P.L.D. C. Th. thì nhà máy bằng buôn tại Chợlớn và Mỹtho, văn-vân. Như mấy vị đó phần nhiều, lui gót cửa Công-môn, bước chơn qua dường thương nghệ hoặc hiệp sức hoặc riêng một mình ; chen lấn nơi buổi lúc cạnh-tranh dữ-dội. Nào thấy có một tiếng chi trong dàm Xã-Hội lặng, nào có nghe nữa câu chi trong báo-chương khen đặng chí gương đục người theo giỏi. Chẳng lạ chi : Ấy là chỗ cổ-tục thường khinh thì đàm lái buôn, mà hay xu phụ theo chức tước vậy.

Lại tưởng Hội đặng gần cử lên một bản hội (Commission) hiệp những người biết chữ Hán, và chữ Nôm (nho) ; đặng thêm bổ rưa đặt chế ra một cuốn tục-ngữ. Song các tục lệ trong các nước Tây, Đông, lấy chỗ nào thuận-tiện cho người dân ta hơn hết. Nghĩ như Ông Văn-Công và Phò-Mai xưa, chẳng thấy nghe chưa bằng chúng ta bây giờ ma còn hay lập chế ra các sách gia lễ để cho thiên-hạ, cả Trung-Hoa tới Annam ta, và cả ngàn năm còn lưu truyền mà làm theo. Tại sao ? vì là có một sách lễ đó mà thôi : nên thiên-hạ cứ theo đó mà làm, cho có bằng-cớ, và cho khỏi sự cãi lẫy. Ấy có phải là sẵng dường môn đầu thì thiên-hạ đi đó chăng ?

Đây phỏng xét thì thấy : Hễ đang cấm, và [illegible] khích phỏng lược ra sau nầy.

5 Điều-lệ cấm :

1o Chẳng nên nghị-luận đến việc Nhà-nước (Politique) cùng viên-quan, và nói việc làng cùng là chơi cờ-bạc có ăn tiền, trong khi Hội đương nhóm.

2o Chẳng nên uống rượu ăn cơm ; nói chơi cười lớn ; và mặc đồ sắc màu nơi nhà có tang, đương khi mình tới điếu và đi đưa.

3o Nhà có tang chẳng nên đãi khách, đánh nhạc cùng rước thầy chùa, trừ khi dam chôn, nên dùng một ai-nhạc mà thôi.

4o Chẳng nên làm mất đức-tín, (confiance) (thất tín). Chẳng giữ lời, chẳng thiệt tình cùng người trong Hội.

5o Chẳng nên gần với kẻ trong Hội hay là người ngoài đã có tội giảm lường của người, xâm phạm đến chỗ luân-thường trong Hội-hữu).

5 Điều lệ thưởng khuyến

1o Các người xương lập công-ti nghề nghiệp chi, thì thường một vật chi, hay là một năm đơn bài sanh-ý (Patente).

2o Các người nghĩ bày làm cuộc chi chế máy chi lạ ; người bày đồ, phải cất nghĩa và vẽ bản-đồ cho rõ, rồi trình cho Hội xét. Như có lý, thì được thưởng số bạc là bao nhiêu, sau làm thành tựu sẽ trả vốn lại.

Hộ-ước qui-điều tính phỏng như vầy :

10 Đều ước cấm :

1er Không nên nghị luận đến việc Nhà-nước (Politique), nói việc làng cùng việc riêng của người đang khi Hội nhóm.

2o Không nên ăn cơm, uống rượu nói cười lớn, và mặc đồ màu sắc khi mình tới đám tang.

3o Tang chế không nên đãi khách, rước thầy chùa đọc kinh, và đánh nhạc, trừ khi đám chôn, thì dùng một bộ nhạc buồn mà thôi.

4o Chẳng nên dùng đồ [illegible] (Nhà gian) huê-mỹ rằn ràn, [illegible] màu trắng đen mà thôi. Đồ tang phục (áo quần để tang) thì dùng mão đen, bằng vải to hay là bằng nỉ.

5o Chẳng nên nói sai (thất tín) chẳng giữ lời cùng đối gạt người mà nhứt là người trong Hội.

6o Chẳng nên tranh đua chức phận tôn-ti phẩm-trật cho lắm. Phàm khi hội hữu thì lấy tình bằng hữu làm trọng. Có câu : Hương đẳng thượng sĩ, Xã cũng là lấy bình đẳng (Egalité) Đồng-hệ (Solidarité) làm đầu.

7o Chẳng nên dùng giấy tiền vàng bạc trong các lễ tế.

8o Chẳng đặng nói tục cùng rằm, mùng năm, rước thầy tăng đưa Tào v. v.,

9o Thời-trang (y phục thường), đầu Nam-nữ nên chế cái song khăng đặng bỏ giựt.

10o Chẳng người nào được ăn không ngồi rồi, vì ăn-dật hay sanh thói-hư, tục-tệ.

CHƠN-NGÔN-PHẠT.

NAM-KỲ KHUYẾN-HỌC-HỘI

(Société de l'Enseignement Mutuel)

Chư vị sau đây được đem tên vào sổ Hội-viên Nam-kỳ Khuyến-học hội.

1o Ông Ngô-văn-Nhượng, Chủ-điền (Bạc-liêu) ;
2o Trương-văn-Tuấn, Nghiệp-sư trường Chasseloup-Laubat ;
3o Ngô-văn-Huấn, Phủ Giarai (Bạc-liêu) ;
4o Nguyễn-minh-Chiêu, Thương-hiệu điền tỉnh (Tânan) ;
5o Cao-Chánh, Chủ-bút Công-Luận-Báo ;
6o Nguyễn-văn-Chinh, Lương-y Tấn-sĩ ;
7o Nguyễn-Giai, Giáo-sư (Mytho).

* * *

Chúng tôi lấy làm mừng vì thấy số Hội-viên Nam-kỳ Khuyến học hội càng thêm nhiều, và ước-ao sao người thức-giả ở lục châu hãy xin vào hội cho đông để chung lo đều công-ích. Ấy chẳng phụ tất công người sáng tạo và bổn-báo ghe phen cổ động.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM.

Xin hãy phô-bày nơi Hội chợ Hà-nội rằng xứ Nam-kỳ cũng có nhiều kỹ-nghệ vậy. *Hãy dặn chỗ trước đi.*

Bàn về Hội chợ Hà-nội

(La Foire de Hanoi)

Hội chợ Hà-nội đã lập lại. Vậy những nhà công-thương kỹ-nghệ xứ ta nên thừa dịp tối nầy, đến dự kuộc Hội chợ để xem-xét những tình-hình hành-động ở đó. Ấy là một cuộc lịch, chẳng phải chỉ riêng cho xứ Bắc-kỳ, mà luôn đến Trung-Nam lưỡng kỳ, Cao-man và Ai-Lao, mỗi xứ cũng đều đặng dự một phần quyền-lợi. Riêng phần Nam-kỳ ta, các nhà đại-thương kỹ-nghệ, nên đến dự Hội chợ kỳ nầy, vì TỪ 1er CHO ĐẾN 15 DÉCEMBRE, đồ kỹ-nghệ đất Bắc, những kiểu mới lạ khéo đẹp đều có đem phô bày nơi Hội chợ, làm kiểu mẫu mẫu để người đến dự Hội chợ đặng mắt trông cho tường-tận, hầu rõ biết xứ khéo đẹp cuộc chế-tạo bổn-xứ (Bắc-kỳ) và các xứ gần trong vùng cõi Đông-Pháp. Biết nhau, hiểu nhau, rồi mở đường giao-thiệp với nhau, chung cùng trong nẻo đổi-chác, hóa-vật nào xứ nầy có nhiều, xứ kia lại thiếu, thì đem ra mà đổi lẫn cho nhau, vậy mới rộng đường giao-thông mà nguồn cội sự cường-thạnh ở trường thương mãi không ngoài cái vòng biết đó biết đây.

Tuy nhân đồ hóa-vật chế-tạo ở xứ ta vẫn kém, mà thổ-sẵng thiên-nhiên xứ ta lại có dư. Nào lúa gạo, nào khoai bắp, nguồn gốc đề nuôi con người có nhiều ; lại đồ chế-tạo ở tay người như đồ mộc, đồ vàng, sự khéo đẹp nào có kém ai đâu ? Duy lâu nay ta chỉ để ra rồi bán quanh bán quẩn trong xứ, nên dầu có khéo đẹp tuyệt vời cũng không ai biết mà ngỏ đến, thì nghề khéo đẹp lại phải vùi lấp trong xứ mà thôi. Vậy các chủ trại mộc, các chủ tiệm vàng, cùng mấy nhà chế tạo đồ khéo đẹp ở xứ ta, hãy để ý nơi nẻo tiến-trình của nghề-nghiệp mình ; hãy đem đồ mình chế-tạo đến Hội chợ mà phô bày, làm kiểu cho toàn cõi Đông-Pháp và các xứ kế cận ta rõ biết sự tấn-bộ đồ khéo đẹp ở xứ ta ngày nay như thế, là công day đồ của Pháp-quốc, cho cả thảy đều mến trong Pháp-quốc là nước hằng giữ chủ-nghĩa khai hóa.

Nếu kiểu-mẫu đồ khéo đẹp ta đặng lọt ra ngoài, các xứ kế cận ta biết đặng thì ta sẽ có thể chế-tạo ra nhiều, vì ngày mai của Hội chợ tức là ngày đồ khéo đẹp ta có nhiều người hiểu biết ; nếu đồ khéo đẹp ta có nhiều người hiểu biết thì nghề nghiệp ta càng phấn phát thêm lên. Nghề chế tạo-đồ khéo đẹp ta càng phấn-phát thêm thì đường buôn-bán nẻo giao-diệt xứ ta với các xứ kế-cận càng mở rộng : hễ đường buôn-bán nẻo giao-diệt xứ ta với các xứ gần đặng mở rộng thì ta sẽ có thể mở lần nẻo giao-diệt với các nước ngoài. Đó là cái then máy để mở đường giao-diệt vậy.

Các nhà hào phú bổn-xứ cũng nên thừa dịp Hội chợ đây nầy, ra viếng phong-cảnh xinh-lịch của xứ Bắc-kỳ, buốc tiền theo lưng, hầu ra đó gặp những món khéo vật ta chế-tạo bởi tay Đông-bào ngoài Bắc, hoặc Trung-kỳ và các xứ phụ-cận thì mua lấy mà dùng hoặc đem về xứ bán lại, ấy cũng một dịp thuận-tiện cho các ông chiêm-nghiệm mà sắp đặc cuộc lý-tài minh. Chúng ta đã biết rằng : Nếu gồm có tay thợ khéo-léo của người Bắc-kỳ, vốn liền to-tát của người Nam-kỳ, thì dầu sắp cuộc buôn lớn-lao cũng chẳng khó gì ; lại thêm lòng người Nam-kỳ ta buổi nầy đang ham-mộ nơi đường buôn-bán thì việc toan làm lại càng thêm dễ.

Thế thì cái ích-lợi đi viếng Hội chợ Hà-nội thật lớn-lao thay, ai là người ưa mến cuộc chấn-hưng công-thương kỹ-nghệ, gây dựng đường kinh-tế lý-tài nên để lòng cho lắm.

Quảng-bá sự-vụ : NGUYỄN-TẤN-PHÒNG.

CÁC NHÀ THƯƠNG-GIA PHẢI BIẾT

(Ce que tout commerçant doit savoir)

par TRƯƠNG-VĂN-BỀN

Conseiller colonial

CHƯƠNG THỨ CHÍN *(Tiếp theo)*

Về bằng cớ trong việc buôn bán có giao kèo

57. — *Các bằng cớ.* — Trước kia tôi đã chỉ cách giao kết trong cuộc buôn bán phải làm thế nào. Nhưng vậy mà hãy còn nhiều người giao rồi không giữ lời hay là không thi hành theo lời giao. Như vậy thì phải làm cách nào mà đối nại trước mặt tòa? Đều thứ 109 luật thương mãi có định rằng trong việc mua bán, lấy các cớ sau đây mà làm chắc:

1° — Tờ giấy làm trước mặt chưởng-khế (notaire)

2° — Tờ giấy hai đàng làm riêng có ký tên,

3° — Tôa đã chịu nhận lãnh rồi;

4° — Thơ từ hai đàng đã viết với nhau.

5° — Sổ sách của hai đàng đã biên chép theo luật đinh.

6° — Chứng cớ của hai đàng xin tòa hỏi

7° — Tờ giấy của người đem mối buôn bán mà hai đàng có ký tên.

Nếu không có các cớ trên đây thì tòa định theo lý hay là **buộc phải thề** mà xử.

58. — *Tờ làm trước mặt chưởng-khế (notaire).* — Thường trong việc mua bán, ít dùng tờ nầy, vì cách thức làm thì lâu, mà hai đàng mua bán, muốn cho mau rồi việc. Trừ ra lúc nào có giao kết cầm cố đất nhà mà buôn bán thì phải dùng cách nầy.

59. — *Tờ thường hai đàng làm khỏi cần notaire.* — Phải làm bằng giấy con niêm, mỗi đàng mỗi bổn chánh. Hễ ra trước mặt tôa, mà hai đàng nhìn tờ nầy là thiệt của mình có ký tên thì cũng đủ bằng cớ như tờ quan lục-sự hay là notaire làm. Lại qua đến đời con cháu của hai đàng cũng còn dùng tờ nầy đặng nữa.

Nếu người đứng tên trong tờ viết lấy tờ ấy không có mượn ai, thì phải có ý để nầy trước khi ký tên:

«Tôi đã đọc tờ và nhìn chắc, chữ trên đây là của tôi viết».

Trước khi đem tờ nầy ra chiếu trước tòa mà làm cớ thì phải đóng tiền bách-phân cầu chứng; bằng không có thì bị phạt va.

60. — *Tôa.* — Hễ mua hàng mà trả tiền rồi thì mua nài một cái toa coi rõ rằng mình đã trả tiền rồi.

Còn mua bán chịu với người ta cũng buộc phải giao tôa mỗi lần xuất hàng. Trong toa nầy phải chỉ rõ ngày tháng, mua món gì, bao nhiêu, kỳ chưng mấy trả, trả cách nào.

Kể ngày đàng mua đã nhận lãnh cái toa rồi thì buộc phải trả tiền cho đàng bán.

Ấy vậy cái toa mà cho đặng có giá-trị thì phải cần có *đàng mua chịu nhận lãnh.*

Thuở trước có lệ mỗi khi giao toa cho đàng mua phải gởi hai bổn. Một bổn thì đàng mua giữ lấy, còn một bổn thì ký tên nhận rằng thiệt mà hồi lại cho đàng bán.

Lần lần bỏ mất cái tục ấy, bởi vì thường hai đàng buôn bán cùng nhau không có sanh ra đôi chối, hễ đàng mua đặng toa mà không có kêu nài đều chi thì chỉ nghĩa là chịu nhận thiệt như vậy.

Xét theo cớ nầy thì khi đàng mua đặng toa gởi lại nên coi rõ ràng có sai khoản nào rồi lập tức viết thơ mà kêu nài với đàng bán xin sửa lại. Nếu làm thình thì phải trả theo giá cả đề trong toa.

61. — *Thơ từ.* — Trong chương thứ ba tôi đã cắt nghĩa thơ từ là có ích cho người thương-gia thế nào, và luật buộc các nhà thương-gia phải có sổ nhựt-ký thơ của mình gởi đi và giữ thơ của mình tiếp đặng.

Trong cuộc buôn bán, hễ hai đàng có gởi thơ mà mà thương-nghị, giao kết cùng nhau thì cũng chất hơn tờ giao kèo nào hết.

Ấy vậy trước tôa thương-mãi thì cái thơ là bằng cớ chắt hơn hết. Các nhà thương-gia nên lưu ý vô việc thơ từ cho lắm. Chẳng nên hệ cộng tiếc tiền về thơ từ. Phải việc thì nên gởi thơ *recommandée*, sau có xảy đều chi đối nại thì lấy biên-lai nhà thơ mà làm bằng.

Chẳng lựa là phải ở xa nhau mới dùng thơ-tin vấn-lai. Dầu hai đàng ở một chỗ, ở mặt đường cũng nên viết thơ mà thương-nghị cùng nhau, tốt hơn là nói miệng. Người Romains xưa có câu tục ngữ rằng:

«*Verba volant,scripta manent*» nghĩa là: lời nói dầu bay theo gió, mà mực đen giấy trắng hãy còn sở sở.

62. — *Sổ sách.* — Sổ sách mà giữ kỹ theo luật dạy thì làm bằng cớ chắt hơn hết trước tôa.

63. — *Chứng cớ.* — Theo luật hộ, hễ số nợ trên 150 quan tiền tây thì tôa không cho đối nại bằng chứng cớ.

Theo luật thương-mãi, dầu số bao nhiêu cũng nai chứng cớ đặng. Ấy là lại quan xét vì thường buôn bán chẳng lẽ mua việc phải làm từ giấy, nên cho hai đàng thông thả mà đối nại cách nào cũng đặng. Phần lại lời nói của hai đàng con có thể xét theo sổ sách thơ từ mà luận lý ngay gian đặng).

Nhưng vậy mà cũng tại ý tôa định phải hỏi chứng cớ cùng không. Như tôa xét rằng trong vụ không nên đòi chứng cớ thì tôa không đòi, chẳng ai kêu nài đặng. (Điều thứ 109 luật thương-mãi).

NGUYỄN-XÍCH-HỒNG HỌC ĐƯỜNG

Cáo bạch

Nhơn tiết nghỉ Hè, bổn trường bãi trường nhỏ từ 23 juillet 1922 chí 16 Août 1922 (28 tháng sáu annam) tựu trường.

Những sĩ tử cũ hãy nhớ ngày tựu cho đúng, nếu trễ trễ nó cớ thì sẽ mất chỗ học.

Học trò mới muốn học bổn trường thì từ đây tháng nhơn hãy xin trước để dành chỗ

Trong kỳ sáu tháng vừa qua đây, Bổn-trường rất hân hạnh được thấy các lớp nhỏ man tân ích là bởi nhờ cách dạy tắc riêng và mau lẹ của trường chế bài, nên kỳ tựu trường tới (16 Août 1922) các lớp nhỏ đều được chấm toàn lớp lên lớp kế trên, như là trọn lớp năm (lớp nầy đối ngang lớp 3 trường tỉnh) lên lớp tư: trọn lớp 6e A lên lớp 5e cho chí lớp chót:

Bổn trường có in sẵn chương trình điều lệ ân học, gởi thơ xin trường sẽ gởi cho không, mục đích của Bổn trường là.

«TIÊN HỌC LỄ HẬU HỌC VĂN»

Kỳ tựu trường 16 Août 1922 sẽ có mở lớp thành chung tối nghiệp năm thứ nhì (2e Année), Nghiệp sư lấy dạy lớp 1re và 2e Année là:

MM. GIRAUD, văn khoa cử nhơn;

COULET, văn khoa cử nhơn; và de **MONTREUIL**, *văn khoa và cách trí khoa Tài Tài.*

Những trò xin nào lớp ấy phải có bằng cấp sư học năm 1921 và chịu được sức lực đặng để lớp. Cha mẹ hãy gởi xin trường để dành chỗ trước ngày tựu trường. Nhắc lại cho phụ huynh sĩ tử biết hàng thành chung tối nghiệp học rất 3 năm đáng sức thi.

Nay kính

NGUYỄN-XÍCH-HỒNG

THUẬN-HÒA

Rượu hiệu ROSELLY là sam-banh thượng hạng: một thùng 12 chai bán sỉ giá là 25 đồng còn mỗi thứ 24 chai giá 27 đồng.

Rượu thật 18 năm các hiệu sam-banh khác mà giá lại rẻ cho nên chư ông và mấy thầy, người Tây, Nam trong cõi Đông-pháp nầy đều đã biết đã rõng có một mình hãng THUẬN-HÒA là hàng lớn của Annam mua bán 23 và 31 ĐƯỜNG CATINAT có trữ và trong lục-châu mỗi tiệm đều có bán.

Muốn ăn lẻ chánh-chang cho đúng bực thì xin chư ông và mấy thầy hãy dùng rượu ROSELLY mới xứng đáng cho.

∴

Hãng Thuận-hòa cũng có trữ một thứ dầu ESSENCE DE MENTHE thiệt tốt nhứt hạng, mùi nồng đáng mà lại thơm tho, dùng khi cảm mạo phong-sương, nóng lạnh nhức đầu thì thần hiệu lắm.

Dầu đựng trong một cái ống hàng chai, cái nắc cũng hàng chai, thiệt rất tiện cho người dùng khỏi lấy tay mà thoa xét.

Trên đầu cái chai có bao cái ống hàng ni-ken, dầu tốt mà giá rẻ, đáng thứ rồi sẽ khen.

∴

Hãng Thuận-hòa xin nhắc lại cho chư ông, và mấy thầy nhớ rằng hiệu CONGAC 7 ÉTOILES (bảy ngôi sao) và hiệu Roffignac đúng thế cho Whisk cũng tốt vậy.

LÒ-TIÊN

Lò-tiên nghĩa là dầu Essence de Menthe tốt nhứt và rẻ nhứt trong cõi Đông-Pháp. Giá bán lẻ hai cắt một ve.

HÀO-VĨNH Cie

56 Boulevard Bonnard, Saigon.

Bình-phẩm sách mới

(Critique de nouveaux livres)

Tôi lấy làm may, có tiếp hai quyển «*Tây-sương tân-kịch* (1) *và chén thuốc độc*» của trước-giả Vũ-đình-Long hiệu Phong-Di, nhơn ông Đào-trinh-Nhất hiệu Hải-điền-Tử gởi vào cây tôi bình-phẩm và giới-thiệu giùm. Tôi với ông Đào chẳng những là bạn đồng-nghiệp mà lại có tình bằng-hữu, nên đã hồi-âm hứa với ông, song thoản-mãng nhiều việc mà trễ đến nay.

Tây-sương tân-kịch

Quyển Tây-sương-ký vẫn của ông Thánh-Thán (聖嘆), người Trung-hoa, là tay soạn tiểu-thuyết trước danh lối cổ, những lời ông bình-phẩm ở bộ Tứ-tài-tử (Tam-quốc-chí) và rất mỗi hồi trong quyển Tây-sương chứng rõ ông là người đủ đầu, chẳng những đủ đầu ở cuộc lịch-duyệt mà lại càng thâm-thúy ở đường học-hỏi là khác.

Cang-thường luân-lý nước ta với Trung-hoa vẫn là một gốc, người tàu chẳng phải đại gì mà trót mấy ngàn năm không tay văn-sĩ nào đặt ngòi bút phẩm-bình quyển Thánh-thán tây-sương, không lẽ họ để cho một quyển truyện tình thông-lưu khắp trong nước. Cớ lẽ các nhà bình-phẩm xưa và nay cũng gầm-ghê lắm chớ, song vì các nhà ấy cầm cây viết nghiêm-chỉnh, bình-thám đình-điểu, đọc kỹ bài sục (lời phê-bình) của ông Thánh-Thán ở các đoạn ngài phẩm-bình; bởi sao... nên mấy ông không chê-trích, chớ quả một quyển truyện tình vô-vị, lẩm bậy-tục đồi-phong, thì lời phê-bình chẳng đợi đến nay vậy!

Thế nên tôi không để lời phê-bình tích quyển Tây-sương ký, đây tôi chỉ giới-thiệu rằng: «**ông Vũ-đình-Long mới xuất bản quyển Tân-kịch nol theo ý truyện Tây sương của ông Thánh-Thán** » **in tại nhà in Vĩnh-Thành Công-ty, Hànội giá mỗi cuốn 0\$40**

∴

Chén thuốc độc!

Cũng là một quyển bi-kịch của ông Vũ-đình-Long (Phong-di) xuất bản năm 1921, đã có diễn lần thứ nhứt ở rạp hát tây Hanoi; in tại nhà in Vĩnh-thành công-ty, giá mỗi quyển 0\$40.

Ông Vũ-đình-Long có công soạn quyển kịch, người sắp kịch theo lối tây. Nhưng xuất hiện các lớp tuồng rất kín-đáo, để khán-giả nghĩ ngờ cho cũng rất mới đặng giải nghi.

Người khéo sắp một khách tham chơi như thầy thông Thu, một bà quả-phụ xa-hoa như Cụ Thông, có ý yêu tánh hay đồng đưa như mợ Thông, gái ác ẻo-ộc nhông-nhẻo mà ham đạo linh như cô Huệ, Hà-đông chiu chỏ để cầu mị như thằng Quit, bậu-bạn dám lấy đại-nghĩa trách nhau như thầy Xuân; còn khách ngon-ngot đó dụ gái người như cậu Lêm; bọn đăng-đồ lý cầu đón chén rượu sắc gái sóng mê đua người vào vòng tàn gia bại sảng như cậu Ấm-Sức và cô Nhân. Mẹ thì cầu-thả, con phóng tứng, vợ ra theo đồng bóng quáng-xiêng, em thì học thói vườn giàu, sông Bộc, bậu-bạn phần đông mất tin-nghĩa, khu khu chỉ có một cậu giáo Xuân. «*Nhất cả hầu xiêu m! cây khó chỗi*» Mà chẳng khá trách ai, trên không chánh dưới tự nhiên phải rối! Rồi cuộc rồi nhà cửa phải tiêu-biến vì công-nợ, mình thầy Thu vừa thiệt-thòi với chén thuốc độc. May còn một bạn lánh bên cạnh khuyên can, không thì đã ra mà «chết tươi»! Kể đặng đồn tin em là thầy Hà-đông gởi thơ và bạc về, tuyệt-địa phương-sanh, cây khó gặp nước. Mượn đó trả xong công-nợ, khôi phục cựu-cơ, «*Cơn hạnh phúc thì không có mà*» (Dans le bonheur n'a point d'lendres!)

Được đọc cả quyển kịch, mới rõ chỉ-hướng ông Vũ-đình-Long rong vẻ luân-lý lắm. Nhắc lúc cụ Thông tự hối có câu đối có Huế.

« Huệ ơi cou! Mệ bây ở mới biết «con hư, con khổ là tại mẹ đó. Bởi «mẹ không nhìn nhỏ gì đến việc nhà, «bỏi mẹ toan ép-uổng con vào con bà «hai Gán nên mới đến nỗi mắc lừa «thằng Lêm! Trời ơi! Con gái tôi «nết-na xinh-xắn thế kia mà đến nỗi «bảy giờ không là em thằng đến «nữa!»

Ai chẳng chịu sắp kịch như thế là có tinh-thần, mộ quyển sách đặc có hậu là sự-nghiệp qui nhứt của các nhà soạn văn! Song ở trang đầu có mấy câu nầy của ông Nguyễn-mạnh-

(1) Quyển Tây-sương tân-kịch, ông Cao-văn-Chánh chủ-bút Công-luận-Báo có mượn ve mà phê-bình trong qui-báo n° 515.

Đông-pháp thời sự

(Chronique de l'Indochine)

Thương trường tiêu tức

GIÁ BẠC.

Ngày thứ năm 10 août 1922.

Kho Nhà nước			6 f.	80
Ngân hàng Đông Pháp			6	80
Ngân-hàng Hongkong-Thanghai			6	80
Ngân hàng Chartered			6	80

GIÁ LÚA.

Lúa chở đến nhà-máy Cholon (mất bao) mỗi tạ 100 kilos là.

Vinhlong	4\$10	tới	4\$	25
Gocong	4 30	»	4	45
Baixau	4 45	»	4	55
Bachieu	4 55	»	4	65
Nam-vian	3 70	»	3	80
Giá thường bực trung	4 22	»	4	34

THÀNH PHỐ SAIGON

LỜI RAO

Quan Đốc lý hội Công-đồng thành phố Saigon nhắc lại cho nhơn dân như lời nghị nhày 16 Mai 1922, định những điều lệ chung về việc thông hành trong Nam-kỳ. Khoản thứ bảy lời nghị ấy về việc xe đẩy cho thú vật kéo buộc rằng: « dây cho thú vật kéo đẩy « xe cũng vậy, hễ con nào ở phía « tay trái thì phía bên trái con nầy ấy « phải có một sợi dây hay là vật chi chận « lại đừng cho nó dang ra ngoài mà « càng thêm đi ».

Việc thi hành khoản thứ bảy nói trên đây thì không có hạn, nên những chủ thứ xe mà thú vật kéo phải tuân theo mấy điều buộc trong khoản ấy lập tức, bằng không thì phải bị phạt va.

Saigon, ngày 1er Août 1922.

Quan Đốc-Lý hội Công-đồng thành phố,

A. THOLANCE.

Hỏi người kỹ-nghệ Nam-kỳ và Cao-man. Hãy đem hóa-vật mình ra Bắc-kỳ *nơi Hội chợ Hà-nội* (Từ 1er đến 15 Décembre).

Quan Lương-y BUFFON

ở đường Pellerin, số 115, SAIGON

à một danh y, châu thành Saigon và Lục tỉnh ai cũng đều rõ. Biết nói tiếng annam như người annam. Chiêu hiền đãi sĩ, sốt sắng với thân-chủ chưa nhiều bịnh đại-tài xin rước một lần rồi sẽ biết.

Bằng thật quả đáng chút: « Văn-học « sử nước ta sau nầy chép đến lối « văn kịch có lẽ sẽ kể đầu từ bản kịch « chén thuốc độc » nầy của ông Vũ-« đình Long vì kịch bản nước ta soạn « theo lối mới buổi đời nay ông Vũ-« đình-Long xuất hiện ra thứ nhứt, mà « bản kịch đầu của ông ở trong làng « văn-kịch thời lại là một bản văn-« kịch xuất-sắc hơn v. v. » Ông Bồng bồi không ngỏ xa mà luận bông, chớ trong Nam-kỳ vẫn có ông Hà-biểu-Chánh là tay soạn kịch có danh, như bản kịch « Vì nghĩa quên nhà » ra đời đã lâu văn chương cũng sắc. Ông Bồng bản thể là chỉ riêng xứ Bắc-kỳ chăng?

Sau nầy còn mong nghiệp văn ông Vũ-đình-Long càng phát-đạt, lối đặt để « dũ-xuất dũ-kỳ »

∴

Nữ lưu Danh-dự

Nữ-lưu danh-dự! Đó là quyển truyện thứ nhứt của ông Nguyễn-Bản soạn, mới xuất bản tại nhà in Trực-nghiệp, Hànội 1922, giá mỗi cuốn 0\$40 nương ở bộ « Càn-quốc tu-mi » của một nhà nho tàu mới làm ra. Trước tựa « Càn-quốc tu-mi » giống một bài đại-luận rất xát. Tôi đượt từ bài thứ chí thứ VIII có lắm chuyện Nhân hiếu-Trung hiệu, tôi cứu chúa, con báo tiếng chả, gương hùng dõng của nữ-lưu, thanh hôn vì nghĩa, vợ làm sang cho chồng v. v.

Nói thật tích đều có lời bàn của soạn-giả.

Phải, danh-dự là « nghĩa-vụ » phận gái cốt tàn nong, huống nữa là trai!

Tuy ông Nguyễn-Bản nương ở sách tàu mà lời lẽ có xát đáng, chẳng nhơn tiếng tu phải buổi eo-hẹp cố gắn dịch cho mất đại-ý của tác-giả là đặc hay. Đã hầu làm ông vẫn từng trong về nền luân-lý nước nhà ông đã ghe phen để luận nơi các báo, ngoài Bắc trong Nam vẫn đã quen tên. Vậy tôi xin giới thiệu bổ « Nữ-lưu danh-dự » cho bạn nữ-lưu ta rõ, cho những nơi biết trong danh dự đọc rồi mới rõ sao gọi « **Danh-dự là nghĩa vụ** »!

Câu cho người bút hoa ông Bản ngày thêm tấn phát văn nghiệp tăng cho, nối dịch cho trọn pho, vì biết rằng các ông thơ-viện ta còn khiếm-khuyết các thứ sách.

CAO-HẢI ĐỀ

TỰ-DO DIỄN-ĐÀN

(Tribune libre)

Ý thế hiếp người (1)

(Tiếp theo)

Có tên Nguyễn-văn-Hiệp là tay tâm phúc của thầy đề làm biện cho thầy, tên Hiệp nầy là một mối hại lớn của dân chúng đề âm mưu định kế với thầy mà tóm thâu thiên hạ, nào tờ nào trát các sổ sách của các làng giao hết về tay tên Hiệp, mỗi làng nào các mối lợi của làng sở thâu xuất bạc công nhu muốn tính việc chi với thầy trước phải lo với Hiệp, Hiệp thâu tự lợi đặng bao nhiêu thì chia hai cho thầy phần nữa, nhờ mưu mô của Hiệp mà thầy đặng giàu to, các mối hại của làng cũng là tại Hiệp, cách vài năm nay thiên hạ làng xóm phong vân thấy mối tính đem Hiệp lên làm hương trưởng mà đề phòng hương chức, việc tổng cũng Hiệp mà việc làng cũng Hiệp, đó ai chay khỏi mưu thầy, Hiệp cậy tay thầy lên làm hương trưởng, trong thầy ngoài Hiệp, làng không nghe, đến quan chủ tỉnh kêu nài, quan chủ tỉnh thấu rõ ngọn ngành viết trát cấm Hiệp không đặng làm hương trưởng mà cũng không đặng làm biện tổng

Trát cấm thì mặc trát thầy có nhỉ chi đâu, cũng là Hiệp làm biện cho thầy như cũ, quyền thầy lớn hơn quan chủ tỉnh. Một ngày kia Hiệp viết trát đòi Nguyễn-thị-Đẹp đến hầu thầy về tính đất, cùng cả Phan-hữu-Chánh thầy thầy với Hiệp lộng quyền thì gay mất trát tai, cấm trát của Hiệp đến bẩm với thầy, Hiệp đã có trát quan chủ tỉnh cấm không cho làm biện cho thầy sao còn đặng quyền đòi thị-Đẹp??? Lời kêu nài của ông cả Phan-hữu-Chánh thầy có đếm kể gì miếng là có Hiệp đặng thầy đồ mưu mà tung hoành thiên hạ, xin coi các sắc bộ của làng và các sổ kiểm tủ các làng toàn chữ của Hiệp cả.

Cách ít năm qua rồi có trát quan chủ tỉnh Vĩnh-long day mỗi làng phải xuất bạc công nhu mua tủ sắt để tại nhà công. Làng An-hội xuất 120 đồng mua tủ sắt đem về nhà hội, xài lối một năm lỗ khóa tủ có hư chút ít, thầy xui làng An-hội làm đơn đến quan chủ tỉnh xin giao giá bán tủ sắt của làng, làng phải chịu lòng tổng, làm đơn đến quan xin, ngày giao giá thầy không cho gián yết-hị không cho đánh trống theo lịnh quan, có 1 mình thầy đến chứng với làng không ai dám đấu giá, thầy ép làng phải bán cho thầy 25 đồng bạc, chư đọc-giả nghĩ coi, tủ mua 120 đồng nay bán cho thầy có 25 đồng bạc, thầy lanh lợi lắm mưu trí chẳng ai bằng, dầu giá mua tủ sắt rồi tờ mua đề cho mẹ vợ thầy đương tại, tủ thì thầy đem về nhà thầy xây đung. Thiệt là quyền thế của thầy mạnh nhơ hơn quan Toàn-Quyền Đông-Pháp

(Sau sẽ tiếp theo).

TÂN-DÂN.

P. S. — Bì nhân viết bài nầy toàn là lời trực bút trực ngôn sở hành của thầy thầy rồ, chẳng phải vì tư lợi mà nói càng. Bì-nhân nguyện viết liền tiếp cho đến cùi cùng, ông nào lâu nay đã bị ép đề dưới quyền áp-chế có đều chi uất ức xin cho bì-nhân hay đừng nói thêm đừng gan đối viết đủ cớ đủ bằng thì bì-nhân vì tiếp cho đến cùng cầu xin quan trên ghé mắt

Trùng danh tánh

Cao-Hải Tiên-sanh nhà giám, Kính thăm ông

cho đăng một sự như ý sau xin ông làm ơn ấn-hành hai lần trong tờ qui báo ông, tôi rất cảm ơn ông vô cùng.

Và chăng tôi thấy bài « Vô-hậu » trong báo L. T. T. V. số 1190 nói thầy Nguyễn-văn-Luông ở Chandoc bị con cái nó chửi, ngoài hành của thầy sắc tới cây.

Ấy là thầy đó trùng danh trùng tánh, thầy nghiệp trùng nghề với tôi, thân hình cũng cho-hưu của tôi trường rằng tôi bị sự đời ro như vậy nên nói cho đến thám tôi, còn nguyên nào ở chăng tôi, thì thôi vậy.

Tôi chẳng biết lấy chi đáp nghĩa, ngỏ nhờ ông Cao-Hải tiên sanh ấn-hành giùm trong qui báo ông đăng cho thân hằng cô-hưu xa gần của tôi rõ rằng: Nguyễn-văn-Luông quê quán tại Biênhòa, ngụ tại Tân-châu là tôi: không có bị cá nóc cắn.

Và tôi xin tỏ lòng cảm ơn mấy vị cô hưng chiếu cố tôi, trường tôi bị cá cắn nên vắng tiếng đến thăm.

Nguyễn-văn Luông, hiệu Thầy Vân Tânchâu.

(1) Báo Nông-cổ số 15 ngày 21 Juillet mục (tự-do diễn-đàn) bài « Ý- hế hiếp người » có nói có N. t. N. ở tổng Tân-Phong Vĩnh-long bị 1 thầy cai tổng quản Tam-bình-hương quê hết gia sản. Nay xin sửa lại cô Ký là Bùi-hi-Ngọ ở làng Bình-Long cho trùng.

TÌNH VỢ CHỒNG

(L'amour conjugal)

Văn-hội đổi xây, lòng người biến cải. Ở nước ta bây giờ mới nảy ra cái phong-trào rất kịch-liệt, ấy là phong-trào khinh-rẻ đạo vợ chồng. Ôi! chồng vợ, vợ chồng, rất khô thay! Cho hay phu-thê như y-phục «*vợ chồng như áo mặc vào cởi ra*». Dầu vậy, song cũng đừng trong vòng tam-cang, chẳng nhỏ...! Nhưng nào ai xét đến, thì hồ thay vợ đời chồng. Rất đổi đối với cha mẹ là đấng công lao như biển, ân nghĩa tày non, mà còn chưa thấy chút chi thâm-thúy dậm-dà thay, hồ để trong đạo vợ chồng được vẹn?

Còn như nói rằng ngày nay phân nhiều nặng tình nhẹ hiếu, lời ấy chẳng phải sai! Thử lấy lòng người sóng độ, tưởng chừng đâu bao nhiêu tình-thân, bao nhiêu trí-não đều tom góp lại ung đúc lấy một chữ tình thôi. Nào cơn chung bàn đâu ghế, lúc đọc sách xem thơ chẳng chi vui lòng toại trí, đẹp mắt sướng tai hơn là được nghe câu chuyện cô tình. Ôi! mạnh mẽ thay chữ tình, mặng nồng thay chữ tình! Song xét kỹ lại đều xoay về tình dục cả. Trẻ kia tuổi độ bao nhiêu mà cũng nhiễm lấy tình rồi? Trước kia đã gọi đạo vợ chồng rất khô thay, nhưng nhẫm ngay về phương diện chữ tình ngày nay mà luận thì rất đề mà phân đoán. Thiếu chi kẻ tuổi vừa 14, 15 mà đã bôn-ba nông nẩy toan lo kiếm vợ lấy chồng, qua lối 18, 20 chợt thấy trên tay có trẻ ẵm bồng, đắc chí dòng dọc. Nhưng mà hại thay, tình vợ chồng đối nhau tựa bỡ như cuộc trò chơi, chẳng khác tấn-tuồng diễn trên sân khấu. Nào cơ khẩn khít yêu thương, lúc chia phui rẽ-ràng coi lợ đường nhảy mắt, trở tay. Cuỡi tình-xưa kia mặng mà thâm-thúy bao nhiêu sau rồi lợt-lạt hẳn hỏ bấy nhiêu. Phần nhiều đờn-ông ta hay học thói giàu đổi bạn sang đổi vợ là thường, chẳng tưởng gì cang-thường luân-lý. Vừa khi hội ngộ, mối tình thật nặng, lời nguyện tiếng thề hiết bao mà kể xiết; nói tóm lại: «*nưng như trăng, hừng như hoa,*» ngoại trừ tình ra thì chẳng còn thương ai nơn nữa! Song chẳng bao lâu đã đem lòng khinh-rẻ dường kẻ nghịch người thù. Trước mặt ngày nay, thường trong muôi ngoài đã hết 8, 9; yêu nhau yêu lúc ban đầu, đến khi hương phai sắc lợt mang mền nhàn tuai, hoặc đến chừng giàu có thời kiếm đều đã bỏ. Người như vậy còn biết gì phải chẳng hàu ngôi cùng suy tội, mặc tình học cầu «vợ chồng như áo mặc vào cởi ra» đến đều đành đáp đuổi xua, lợi lại miễn ăn ai, thường lề hễ «*cũ mới nới cũ*», cơn sang quên lúc khó. Cớ ấy nên lắm phen trong hàng phụ-nữ nhiều người vì chồng mà nay tự-tử mỗi người quyên sanh. Ai chẳng rõ «*ot nào là ót chẳng cay, đờn-bà nào lại chẳng hay ghen chồng*». Tánh ghen rất quan-hệ dường bao, có thể giết người được, còn như chẳng được thời lại tự giết lấy mình. Hại tuy kẻ khác chẳng như thế. Đã rằng là phận ông chồng phải xử sao cho vẹn mới khỏi phụ tiếng là bông tùng quân. Xin khuyên ai hãy ngừ: trong đạo vợ chồng mà được hòa-mục chống biết đạo chồng, vợ biết đạo vợ tuân tưởng muôn sự trong gia-đình phải được yên. Vậy ta cũng nên như, câu tục hàng vì: «**thuận vợ thuận chồng đâu tác biển đông cũng cạn**» mà giữ gìn cho đặng trọn đạo vợ chồng.

TÔN-ĐẠO-LÝ.

Người vậy, người lại ??
có tội không?

Trong báo L. T. T. V. số 1197 có bài « Tăng tiên phú quá phép », tôi trong 4 tháng mà tên chà Manic m tăng tiền phú lần, ban đầu 40 rồi 70, rồi 90 đồng, nên bị tôi giam nó vào khám đường.

Ấy là luật, rất công-bình. Chẳn tai Tân-châu tuy xứ nhỏ, quê mùa mộc đầu, hẳn mà đều có đủ thể sanh nhân, mà có tên C.... không nghề nghiệp chi hết từ nhỏ đến lớn chuyên tánh hung bạo của nó, bà nó nghe ai mới đến xứ Tân-châu buôn-bán, thì nó giả đó đi mượn mấy phố vàng trống hết, đặng có ai cần đồng gì ở khi phải mượn lại của nó, hoặc cho nó 5, 10 đồng vay no bường lại. Mới đây có tên Ch... ở Tân-châu, tiền phố, rồi của có một cái ... đến chủ phố hỏi thì chả ... Song tên L. ... mới mượn rồi. Song tên L. ... chẳng có hề đã lấn bán kiếm nơi tạm đề. Cách 11 ngày quả C. trả phố lại cho chủ mà chủ không tính tiền, vì sợ C.. thủ oán.

Xin lục-châu quan-tử xét, coi người làm ăn nghề như vậy gì là người gì??

Tân-châu, NGUYỄN-ĐÀNH-VĂN

Hãng Thuận-Hòa ở đường Catinat số 29 và 31 Saigon, là một hãng của Annam, có trữ đủ các thứ đồ Tây và đồ Nam-kiquốc, sắm theo cuộc tiệc cho người Annam ta dùng.
Ai muốn mua thì gởi thơ cho hãng ấy mà xin một cuốn Catalogue, để coi cho biết đồ mà mua.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

美利堅大藥房舖在堤岸水兵門街二百號

PHARMACIE ĐẶNG-HỌC-NHƯ'

Marque d épos

Chủ nhơn : ĐẶNG-BẢN

CHOLON. – 200, RUE DES MARINS – CHOLON

Bổn hiệu có bán đủ các thứ thuốc bắc chế ra cao, đơn, hườn, tăng, cũng có chế nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều dùng cái nhãn « Con Ó » làm tin, chư tôn có mua hãy nhìn cái hình « Con Ó » như trên mới khỏi lầm đồ giả mạo, nếu chư tôn muốn mua đi bán lại thì bổn hiệu tính giá rất nhẹ ; hễ chư tôn có can dùng việc gì thì hay viết thơ cho bổn hiệu rỏ, đồ gởi Contre-remboursement. Các thứ thuốc rượu của bổn-đường đã có quan lương-y Collet giản-giải chứng-trăng đại-bổ và hiệp cách vệ-sanh.

發冷散
PHÁT LÃNH TÁN
(Thuốc bột nóng lạnh)

Thuốc bột nầy trị bịnh nóng lạnh hay lầm cứ rét, cảm mạo phong sương, bốn mùa tiết khí không thiệt, hoặc nóng nhiều lạnh ít, hay là lạnh nhiều nóng ít vân vân, hễ dùng thuốc nầy liền dức bịnh chẳng sai.
Mỗi gói giá là..... 0 p. 10
12 gói giá là..... 1 00

五淋白濁丸
NGŨ LÂM BẠCH TRƯỢC DƯỢC HOÀN
(Thuốc trị bịnh đau lậu)

Thuốc nầy trị bịnh đau lậu, đái gắc, nước đái có mủ, hoặc đục có lộn máu, lâu kẻ, hoặc bịnh lậu lâu năm không dức hoặc mới đau hoặc đờn bà có huyết bạch vân vân, thì mua dùng thuốc nầy khỏi uống thuốc trừ cùng, bịnh nhẹ thì 2, 3 ve thì đức, bịnh nặng thì 5, 6 ve liền mạnh.
Mỗi ve giá là..... 0 p. 50
12 ve giá là..... 5 00

立止痢喔肚痛
LẬP CHỈ A-ÂU THỔ THỐNG HOÀN
(Thuốc trị bịnh đau bụng)

Tánh thuốc nầy không mất mà không nóng để uống, hoặc là đờn ông, đờn bà, con nít có đau bụng gấp, hườn hoặc là đau bụng ở ở, hoặc đau bụng sên, hoặc là ăn đồ độc nó tích lại, cũng là đàm nhiều nó làm đau bụng thì phải dùng thuốc nầy mà trừ cho tuyệt.
Mỗi ve giá là..... 0 p. 20
12 ve giá là..... 2 00

立止氣痛丸
LẬP CHỈ KHÍ THỐNG HOÀN
(Thuốc trị bịnh tức)

Bịnh tức là bịnh vì bởi hàng trẻ tích chứa đồ ăn hơi hể mà ra có khí đau tức kêu trời kêu đất rất thảm làm như điên cuồng, người khi đau khi hết, trọn năm cũng chưa dứt đặng, thật là khó chịu lắm, nếu có bịnh như vậy thì mua dùng thuốc nầy thì liền dứt bịnh tức thì, thật là một phương thuốc trị bịnh tức hay hạng nhứt.
Mỗi ve giá là..... 0 p. 20
12 ve giá là..... 2 00

參茸衛生酒
SÂM NHUNG VỆ SANH TỬU
(Rượu bổ thận)

Thuốc rượu nầy trị các chứng bịnh dương vật cứ động yếu, tinh thần suy kém, mệt mỏi, lỗ tai lùng bùng, con mắt lờ lệt, đêm ngủ chẳng yên, ăn không ngon, bổ dưỡng kinh cho tối mau con, đường kinh hoặc trồi, hoặc sục, chóng chưng, huyết hư phát nhức đầu, đờn bà nơi tử cung lạnh hư tánh huyết khô khan, huyết hư, huyết lậu bạch đái ha, sẵng hâu mê mang, bất tỉnh nhơn sự vân, vân... hễ uống rượu nầy thì mạnh giỏi tức thì.
Ve lớn giá là..... 1 p. 50
Ve trung giá là..... 0 80
Ve nhỏ giá là..... 0 50

補血毛鉅酒
BỔ HUYẾT MAO KỆ TỬU'
(Rượu bổ huyết)

Thuốc rượu nầy trị chứng bịnh như thân điều hòa huyết mạch, bổ thận tráng dương, tư nhuận mặt mày, khỏe ở ăn tỷ vị, bồi khí sung thân, hoặc bởi sắc dục quá độ, mỏng mị di tình, tiếc đêm đề, hoặc ha nguơn suy nhược, thân kém tinh hàng, cứ động yếu ớt, mỏi gối đau lưng, nếu uống thuốc rượu nầy cho thường chẳng nào lỗi chứng nầy, sống lâu nhiều con, thật là một phương thuốc rượu linh nghiệm là thường rất qui trong đời.
Ve lớn giá là..... 1 p. 50
Ve trung giá là..... 0 80
Ve nhỏ giá là..... 0 50

參茸衛生丸
CƯỜNG THẬN BỔ THẬN HƯỜN
(Thuốc bổ thận rất hay)

Đàm trường phàm người dờn ông do nơi sự mạnh yếu nơi thân người mà ra, lúc còn thiếu niên làm công nặng nề, hoặc chơi bời quá độ, tinh thần lao lực, thân thể ốm o gầy mòn, ăn ngủ không yên, chim bao dị tinh, dương vật bất cứ, chẳng hàm dâm dục, ấy là chắc chẳng là thận hư mà sanh ra, thì phải dùng thuốc nầy mà bổ thận cho mạnh giỏi thì tinh thần tráng kiện, sống lâu hơn hết.
Mỗi hộp một ve giá là..... 1 p. 00
12 ve giá là..... 10 00

花柳搜毒丸
HUỆ LIỄU SƯU ĐỘC HOÀN
(Thuốc trị bịnh tim la)

Thuốc nầy trị bịnh : Phong thấp đau xương ; bàn thân bất toại ; tim la lỗ lói ; dương mai mọc mục ; đau bịnh hột xoài ; ung thư nhọt ghẻ ; lát vol, lát đông tiền ; vỏ danh trùng độc ; huyết khô, huyết độc ; ghẻ độc lây lua ; hạch nổi chỗ độc và các chứng độc ngoài da, nếu có bịnh như đã nói trên đây thì mau dùng thuốc nầy liền dức bịnh khỏi uống thuốc trừ cùng.
Mỗi ve giá là..... 0 p. 50
12 ve giá là..... 5 00

小兒疳積散
TIỂU-NHI CAM-TÍCH TÁN
(Thuốc bột Cam-tích)

Bịnh Cam-tích rất quan-hệ cho con nít, nếu không biết thuốc hay mà trừ thì con nít thường khi phát đau ốm, con gít hễ bị bịnh Cam-tích thì có sanh trùng lãi, nước da vàng, ốm yếu, bụng nổi gân xanh, hay đau bụng và khóc tối ngày, lâm biếng ăn uống thì rõ ràng là bịnh Cam-tích, thì mau dùng thuốc bột Cam-tích nầy mà trừ cho tuyệt, đầu không bịnh mà cho nó uống thì lại bổ ích cùng ngày cùng mập.
Mỗi ve giá là..... 0 p. 20
12 ve giá là..... 2 00

紅白痢症丹
HỒNG BẠCH LỢI CHỨNG ĐƠN
(Thuốc trị bịnh kiết)

Thuốc nầy trị bịnh kiết, hoặc kiết mau kiết đàm đỏ đàm trắng, là một bịnh rất, rất hai, cho người, có khi phải bỏ mạng, xét cho kỹ thì chẳng là chi, nếu biết dùng thuốc nầy thì bà phát bà trùng, đầu bịnh rất nặng dùng thuốc nầy thì mạnh tức thì.
Mỗi ve giá là..... 0 p. 20
12 ve giá là..... 2 00

寬筋映打酒
PHONG CÂN THIẾT ĐÁO TỬU
(Rượu trị thương tích)

Thuốc rượu nầy hay là vô cùng, hoặc là chấp xương, sứa gân hoặc bị thương tích, hoặc trèo cao mà té hoặc đánh lộn bị đánh chém hoặc lâm nặng nề sanh ra bịnh tức, hoặc sẩng-hậu còn huyết ứ, hễ dùng thuốc nầy trong uống ngoài thoa rất hay vô cùng.
Ve lớn giá là..... 1 p. 50
Ve trung giá là..... 0 80
Ve nhỏ giá là..... 0 50

風濕酒
KHỬ PHONG TỬU
(Trị bịnh phong)

Thuốc rượu nầy trị bịnh bà chứng phong rất hay hơn thứ khác và lại bổ huyết khí nữa, như bịnh bại tai chơn yếu đuối, tứ chi mỏi mệt, đi dứng không vững, đau lưng, đau mình, thì trong uống ngoài thoa rất nên hiệu nghiệm, những thuốc kể trên đây, đều là thuốc thường hay và cách dùng có chỉ rõ trong toa.
Ve lớn giá là..... 1 p. 50
Ve trung giá là..... 0 80
Ve nhỏ giá là..... 0 50

Lời rao giới phô

白告舖遷店藥老心存仁岸堤

NHƠN-TÔN-TÂM

Pharmacie-Asiatique

Kính cùng anh em qui khách đặng rõ: Tiệm tôi hiệu là «Nhơn-Tôn-Tâm» khai trương ở tại đường Canton Cholon hơn sau mươi mấy năm, bán các thứ thuốc bắc tốt và các thứ thuốc có danh như : Sâm-nhung-vệ-sanh hườn, Sâm-nhung-bổ-thận hườn, Chánh-lão-sơn-sâm và chánh Bắc-cao ly-sâm, Thanh-tâm-ngưu-hoàn hườn, Dưỡng-tâm-ninh-thần hườn, Sâm-nhung bổ-thân hườn, Bắc-tiên trường-thọ hườn, Trí-bá bác-vị hườn, Bắc bửu nhân tăng và các thứ thuốc hườn thượng hạng và sâm, nhung, ngọc-quế rượu-thuốc. Lục-tính Nam-van đều biết cả.

Nay tiệm tôi nội tháng nầy sẽ dọn dỡ lại đường Gaudot số 70 mà bán, ước chừng 5, 6 tháng thì sẽ dọn trở lộn về đường **CANTON SO 41,** theo tay trái tiệm cũ, vì chủ-phủ tiệm đó phá làm lại phố mới, nên phải dọn dỡ về đường **GAUDOT SỐ 70,** là tại vậy. Các anh em có lòng đến tiệm tôi mà mua đồ thì xin coi theo lời rao của tôi đến mua, tiệm tôi lấy làm cảm ơn lắm.

CHOLON, le 17 Mai 1922.
NHƠN-TÔN-TÂM.

Đồ tân-chế thượng-hạng cho qui ông qui thầy

Maison Emile Peysson

Đường nhà hát tây (kế nhà hàng Continental)
SAIGON

Giày hiệu « Unic ».
Giày dân bà và con nít.
Áo chemises đủ thứ.
Non nhiều kiểu đẹp.
Đồ-đi sang-ban và dị dương.
Dầu thơm các hạng.
Đây cơm ướn bà dùng.

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Đến hiệu Tito-Landia -- Có đủ đồ thay đổi. — Đủ các thứ hàng về bán sỉ, bán lẻ. — Hãy hỏi cuốn bìa-mục, sang lòng gởi cho không.

Nam-hồng-Phát

KHÁCH LẦU
Nº 104 et 106 Boulevard Bonnard
ngang gare xe lửa nhỏ
Saigon, Cholon, Gò-vấp, gần chợ-mới.

Có bán rượu tây, cho mướn phòng ngủ, có máy y phục Annam và Langsa cùng có bán hàng, lụa, vải, vân vân ..

NAM-HỒNG-PHÁT.

Nước mâm LIÊN-THÀNH

Chế tạo dùng theo luật Nhà-nước, đủ mùi ngon đủ chất bổ dưỡng, không thứ nước mâm nào bì kịp.
Có trữ bán tại các Đại-lý ở các tỉnh: Nam-kỳ, Trung-kỳ Bắc-kỳ, Cao-man, Léo.

HÀNG LIÊN-THÀNH
Lập từ năm 1906 — Vốn 133.500 $ 00
Mỗi cái tại Quai de la Marne, Saigon

CHƯ VỊ Ở XA

Xin hãy viết thơ ngay, bằng chữ quốc-ngữ mà mua rượu SÂM-BANH (Champagne) thượng-hạng ở thành Reims, Pháp-quốc.
Có trữ tại hãng.

OPTORG Công-ty
Đường Marc-Mahon, số 25-27. – SAIGON

Là người thay mặt cho G. H. MUMM và Công-ty nội Đông-Pháp và Vân-Nam.

Hiệu CORDON ROUGE—CORDON VERT. (Extra sec) (Demi sec)
GOUT AMÉRICAIN. — CARTE BLANCHE. (Doux)
Thùng 12 ve hay là 24 ve nhỏ.

Rượu **COGNAC JAS HENNESSY**
Dầu thơm và phấn hiệu
COTY

Chư vị ở xa hãy gởi thơ ngay cho hãng mà mua thử để làm đồ h...

Một cuốn sách rất có ích !!!

Biều lộ mới các chủ xe hơi, xe máy, các thứ xe nhứt là Sốp-phơ cần phải biết, có quan Nguyên soái Nam-kỳ cho phép dịch ra, theo lời nghị ban ra ngày 26 mai 1922.

Dịch và in ra Quốc-ngữ rồi, có gởi bán lẻ khắp nơi, giá mỗi cuốn 0 $, 50.

Mua sỉ, xin đến báo-quán Nông-cổ mín-đàm thương-nghị.

Tại đường **Catinat** là nơi địa-vị lớn nhứt của châu-thành **Saigon.** Mà có Bán đủ các thứ hàng-hóa và đồ dùng theo kiểm thời. Xin đồng-bào huệ-cố.

NGUYỄN-HỮU-SANH

Hàng dầu

Trương-văn-Bền

Có trữ bán đủ thứ dầu.

Dầu phộng rất thiệt ngon và tốt
Dầu dừa
Dầu rờ không có mùi hôi
Dầu tư thơm
có đặt thùng giá rẻ để cho thợ bạc dùng
Dầu đậu đậu phộng thiệt tốt
Dầu-đậu đu-đủ
Dầu dầu hột gòn
Dầu dầu hột bông
Dầu dầu đưa để cho heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT MÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRÚ

Hãng tôi mua đưa khô, đậu phộng, trà, hột gòn, hột bông, hột đu-đủ dầu và hột cao-su (caoutchouc). Mua giá khá hơn các nơi.

Trong Lục-châu chư-tôn ai có muốn mua bán với tôi, thì viết thơ cho tôi, hoặc viếng thăm hỏi thì tôi sẽ cho coi giá cả, gởi kiểu và sản lòng tiếp rước rất trọng hậu.

TRƯƠNG-VĂN-BỀN, Hãng dầu số 40
Đường Cao-mên, số 40. — CHOLON

Phước

PHƯỚC CHO KẺ BIẾT VÀ DÙNG

Trường-sanh tính-dược là thuốc để bổ khí đường sinh của huyết.

Qui ông qui bà cũng hàng viên quan đều yêu dùng hết giữ sẵn trong nhà luôn cho con chân được mạnh giỏi.

Nó trị nóng lạnh, bổn uất, các thứ ban trái, nước, nóng lạnh đầy đưa, hốt ban trái mà ra, nhức đau bụng hôi sên lắt, đau ruột, mệt bắn thần vô lực. Cứu chứng ế tinh, mộng tinh trị các bịnh đờn bà khi huyết hư mà ra, con mít hay đau ốc một bịnh con bịnh chỉ hãy bên chi cho nó uống thì chắc sẽ trở bên mập mạp mạnh mẽ.

Đã có trăm ngàn người đã nhờ thuốc nầy rồi, có nhiều người đau cả năm uống thuốc không hết mà dùng thuốc nầy ít ngày thì được mạnh. Người mạnh mỗi bữa tối sên uống một đôi viên lăng ngăn an ngủ khỏi và ngừa các chứng bịnh khi lòng trời đùng nó mà giữ mình.

Kẻ ho đàng tỉ nhy thường thì chẳng giữ mạng sống tới già được. Không kỳ thai nhi lại đường thai, không kỳ bao mà trị bao trái hay lâu, kẻ đau mới mạnh người ốm yếu đùng thuốc nó đặng mau bổ sức.

Ai muốn dùng thuốc nầy mà xỉ thật rất tốt không phải ít, xỉ độc thy đam. Hãy coi cho kỹ mấy gói có đồng con giấu « Marque déposée » bánh con mà là dấu để cho chứng tại tòa Saigon ai trở bán lại thì có giấy làm chứng.

Muốn ăn chắc « chánh gốc » thì gởi thơ cho Monsieur Nguyễn-văn-Thiêu « Jean Pierre » à Thủ-nghĩa par Saigon.

Bán tiền: mỗi mỗi gói 0$60, Mua nhiều sẽ tính giảm hơn.

Muốn giấy ích đồng bang chẳng chết cho lợi vì nó qui giá hơn các thứ khác xa lắm!

Phước! Phước cho kẻ gặp và biết dùng. *Trường-sanh tính-dược !!*

Có cách dùng trong toa chỉ rõ.

NGUYỄN-THÁI-TÔN
CẨN-CÁO

TIỆM NAM-BẮC-ẢI TRÀ-ÔN

CÓ BÁN THUỐC NÂY

Bi-truyền-hướng-ứng-tửu

Là một thứ thuốc rượu, để trị bịnh: Thiên-thời, thổ-tả, vọp-bẻ, và trung-thực, rất hiệu-nghiệm vô cùng.

Xưa nay, đã cứu sống biết bao nhiêu mạng người rồi. Lại có làm lời khen, trong tờ Báo « LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN » bấy lâu nay.

Mấy người ở xa Nhà-thương, Thầy thuốc, nên mua để dành sẵn trong nhà, phòng lúc rủi ro khỏi lo đi kiếm thuốc, là một đều rất qui lắm đó.

Có chỉ cách uống, nơi nhãn ve thuốc rành rẽ.

Giá bán 1 đồng bạc một ve.

Thuốc nầy có gởi bán trong các nhà buôn, của người Annam.

" Rất đẹp "

Kính cùng chư qui vị trong lục-châu đặng hay. Tiệm tôi ở tại đường d'Ormay môn bài số 65 Saigon. Có đủ các thứ nón thiệt tốt. Như là nón nỉ bà lớn, bà nhỏ đủ kiểu và đủ các thứ màu, và cũng có bán nón Casque nhiều thứ kiểu coi rất đẹp. Mỗi kỳ tàu ở bên Tây lại, thì tôi đều có dặng nhiều thứ nón kiểu mới, gởi lại luôn luôn.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
Chapellerie
N°65 rue d'Ormay. — Sa gon

Hỡi người trồng thuốc !
Hãy hỏi mua các thứ bánh dầu đậu-phộng, bánh dầu hột-bông, bánh dầu hột gòn, bánh dầu hột đu-đủ của ông Hội-đồng ở đường Cambodge số 40, tại Cholon, sẽ đặng toại lòng vì đồ tốt mà giá rẻ. Cách mua bán lại ngay thật. Xin lưu-ý.

TRƯƠNG-VĂN-BỀN

Maison Anphong

Bijouterie, Soierie de chine, du Tonkin, Cochinchine, Cao-lanh

Hiệu tiệm An-Phong ở tại chợ Cao-lanh, có bán đủ đồ Nữ-trang theo kiểu kim thời. Chuyên nhuộm hàng đen, dặng chư Qui khách ở Lục-tỉnh khen ngợi. Mục đích của bổn-hiệu lấy sự thật-thà cần-thận. Qui khách ở xa gởi thơ đến, cũng như đích-thân đến tại bổn-hiệu vậy, hoá-vật kể so-lược như sau đây:

Đủ các thứ hàng to lụa tào, như là Lãnh, Nhiễu, vân, xuyến, minh đoạn, minh-trừu, cẩm châu, Lục-soạn, cẩng-xá, hàng trắng. Các thứ hàng mùn nhuộm đen, bổn-hiệu nhuộm đen thật thâm, diệu mước láng, nỉ có thy nhuộm khéo, và lại xứ có nhiều châm tốt, nên hàng đen của bổn-hiệu chắc-chắn không phai trờ.

Bổn-hiệu có bán hàng Bắc lại Hà-nội ; Lương, the, bâng, Quế, vân, Lược lụa, v. v. nó hàng vườn lại cho Thầ..

Qui khách muốn mua vật chi, xin gởi thơ ngay thì bổn hiệu gởi lại kỹ lưỡng chắc vừa lòng. Như qui khách muốn mua nhiều mà bán lại, bổn-hiệu tính giá nhẹ, muốn hỏi giá trước cũng trả lời liền.

Hàng gởi contre Remboursement.

An-phong. Chẩn-nhơn ;
NGUYỄN-XUÂN-THƯỚC,
Cẩn-bạch.

THUẬN-HÒA

Số nhà 29 và 31 Đường CATINAT

Hãng buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng vốn một triệu quan

HỠI NGƯỜI ANNAM! Hãy rang mà duy trì giùm cái hãng lớn của đồng-bang mới lập trước hết

ÔNG CH. NG.-PHÚ-KHAI
LÀM ADMINISTRATEUR DÉLÉGUÉ
Một mình hãng nầy làm Đại-lý cho toàn cõi Đông-Pháp các món hàng hóa sau nầy :

Rượu Sâm-banh hiệu ROSELLY.
Rượu Mousseux — ANNAM.
Rượu Cognac — 7 NGÔI SAO
Rượu Rhum — STELLANE.
Rượu Apéritif — STICK.

Xe máy hiệu J B. LOUVET, hiệu xe nầy ăn đỏ trong cuộc đua chạy vòng cùng nước Pháp.

Xe hơi hiệu Langsa PHILOS

Hiệu nầy trong cuộc chiến tranh ăn đông lực nhứt.
Giầy nỉ sắt, giường đồng có mùng bán riêng cho các hạng giường nầy.
Thuốc điếu ICEBERG, MAGYAR, KASBAH MARYLAND.
Xăm-xơn lăn hiệu COLOMIN — Mâu sơn đùng dưới nước hiệu NAPIEN.

BÁN SỈ — BÁN LẺ
Mua trả tiền hay là trả hằng giấy quốc-trái cũng đặng.

Giấy-bạc đóp-bỗ Annam dùng.
Đầu thơm hiệu DULCI — Giấy đốn ống.
Đồ trà cho người Annam dùng.
Dầu Menthe và Menthol hiệu THUẬN-HÒA.
Thuốc-men để dùng đem theo rong lúc hành trình.
Đồng nhỏ và đồ nhựt dùng bằng Aluminium.

HOTEL D'ANNAM

NAM-VIỆT KHÁCH-LẦU

N° 72 à 80, Boulevard Charner — 10, quai Le Myre de Vilers
Đường kinh-lấp, đường Carabelli
và đường mé-sông Le Myre de Vilers — SAIGON

HUỲNH-HUỆ-KÝ, Chủ tiệm

Kính cùng Qui-khách rõ, tôi đọn một tiệm ngủ hiệu là HOTEL d'ANNAM *(Nam-Việt Khách-Lầu)* phòng rộng mát và sạch sẽ lắm cũng có đọn phòng ở từng dưới đất được cận tiện cho Qui-khách, xin Qui-khách thừa dịp đi Saigon đến tiệm tôi mà nghỉ lấy làm thông thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngánh rất mát mẻ tại đường mé-sông Le Myre de Vilers, lối trước ga xe lửa nhỏ, nhà số 10, Saigon.

HUỲNH-HUỆ-KÝ, Cẩn khải.

THỢ XẠO-THỦ

TRẦN-VĂN-MẠCH 脉文陳 SAIGON

Bổn-hiệu có khắc con dấu huê-mỹ theo kiểm thời, bản nón đủ kiểu, cặp da, làm đủ kiểu dateurs, folioteurs numeroteurs, bản đồng, và cầm-thạch. Sửa máy may và nhiều việc khác. Kính mời qui vị đến đường Catinat số 5, tôi hoan-nghinh và cám ơn.

NGƯỜI SẮN BẮN

NHƯ MUỐN BÁN CHO CHẮC CHẮN BÁN XA VÀ CON THỊT PHẢI CHẾT LIỀN THÌ HÃY ĐẾN HÃNG

ông L. CAFFORT

DƯỜNG CATINAT
MÀ MUA SÚNG ĐỦ HIỆU KIỂU DƯỜNG THỜI Ở THÀNH SAINT-ETIENNE
GỞI LẠI CÓ HƠN 1000 CÂY TRONG KHO

TIỆM MAY VÀ ĐÓNG GIÀY

của người Annam lập, chủ tiệm

LÊ-VĂN-BỀN, kế nghiệp cho nhà Phú-Toàn

Ở đường Amiral Courbet, số nhà 17 và 19, Saigon

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. (scan từ microfilm của Đại Học Cornell).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

DENTIFRICES

THUỐC ĐÁNH RĂNG

THUỐC NƯỚC, THUỐC SẾT, THUỐC BỘT HAY LÀ XÀ-BONG CỦA CÁC CHÀ

BÉNÉDICTINS DE SOULAC

ĐẤU XẢO TẠI PARIS NĂM 1900 ĐƯỢC BẰNG CẤP TRẠT PHẨM

Thuốc nầy chánh là thuốc người Langsa bào-chế, tốt hơn các thứ thuốc đánh răng dùng thuở nay

Thuốc đánh răng thượng-hạng nầy, làm cho răng sạch-sẽ mà trắng trong, diệt cả loại vi-trùng, sâu răng. khỏi bị siết ăn, đường nóu và miệng được tỉnh-khiết luôn. Mùi thơm bát-ngát. Thuốc nước nầy các vị giliên nên dùng mà súng miệng.

Thứ thuốc sết và xà-bông đựng trong ống thiết nên dùng lắm.

Cả và Đại-Pháp, cả và toàn-cầu, chẳng có thuốc đánh răng nào qui hơn và rẻ hơn thuốc nầy.

LỜI RAO CHÍ YẾU

Chư tôn vẫn biết rằng nước súc miệng, Thuốc đánh răng và xà-bông hiệu BÉNÉDICTINS DE SOULAC nầy là một thứ thuốc vệ-sanh nhứt hạng ; trải mấy năm danh tiếng đã vang lừng trong hoàng-vô.

Hễ chư tôn dùng nó cho được thường mỗi ngày thì chư tôn khỏi lo nhức răng đau đớn chi cả.

Con người ta ở đời có chi qui cho bằng hàm răng của mình được bền chắc mà ăn uống cho đủ mùi.

Mà muốn cho răng được bền chặc thì có thứ thuốc dưỡng răng nào cho bằng thứ thuốc hiệu BÉNÉDICTINS DE SOULAC nầy.

TẤN-TÂN-HIỆP-THÀNH

Ở TẠI ĐƯỜNG VIÉNOT, SỐ 40, NGANG CHỢ SAIGON MỚI

Nhân hiệu số cầu chứng tại Tòa — **HUỲNH-VĂN-NHUNG, kế nghiệp,** — Marque déposée

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiêm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trâu có chưn bằng đồng si ni-kên (Nickel) qui-khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG. cẩn bạch.

Ai cũng đều biết

Dầu Tô-bỉ là một thứ dầu trị các chứng phong rất thần hiệu. Ai có bịnh kinh-phong uống hết một ve thì người chứng kinh-phong — Cảm nhứt gì các thứ ghẻ : như ghẻ ngứa ghẻ phong, ghẻ hôm và các loại ghẻ khác, hễ dùng dầu nầy thì mau lành lắm. — Trật lợt chưn, có phong nổi ngứa, sẩn mình, phong thấp, nhức mỏi, tê bại, phổng lên, nhức mỏi tay chưn hoặc con nít nóng, hà không tiêu, ce sưa, sinh bụng đông đầu Tô-bỉ mà thoa thì quả thấy hiệu-nghiệm. — Cần mấc chứng cam-tích, đau bụng hoài, đa hung nhỉ gan sanh, uống dầu nầy thì trừng chẳng lắm

Thiệt là một thứ dầu tiện dụng và rất thần hiệu, ai cũng nên dùng, đã dộng nhiều bài khen trong nhựt trình.

Giá bán mỗi ve lớn 0p.75, mỗi ve nhỏ 0p.30. Cách dùng có chỉ rõ trong nhơn dầu nơi ve. Qui vị ở xa muốn tới gởi cách *contre remboursement*, mua từ 5 ve lớn sắp lên tiền gởi về phần tôi chịu. Mua dầu Tô-bỉ xin viết thơ :

M. NGUYỄN ĐỨC NHUẬN, 15, *Boulevard de la Somme (cửa cô) Saigon.*

Dầu Tô-bỉ có gởi bán các nơi đây : Tiệm Đông Phát Sóc-trăng, — Tiệm Thuận-Thượng Trà-vinh, — Tiệm Tín-thành-Long Nam-vang Cambodge — Tiệm Langson Mỹ-tho, — Tiệm Hà-phước-Sanh Vĩnh-phước Sadec. — Tiệm Tăn-Hoà-Thuận ngang nhà thờ Chợ-lớn. — Tiệm Marie fa Haiphong.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ đồ phụ tùng

ĐƯỜNG LUBO MÔN BÀI 99 VÀ 101

ĐẤT-HỘ SAIGON

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui khách đặng rõ. Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như sau : xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe lớn xe bố ; cùng có đóng thêm xe hai chưn kiểu, xe ngựa thắt, xe xi thắt khóa, bàn nếm, mười ấu đồ kiểu, và cũng có bán các thứ xe cũ nên tại chốc chốc có bông đến xe đã kiểu, bán xe ngựa bằng cây giá tị bán rẻ chớ lại, cao-su đặt đã thay trong bánh, kiểu đến tây, đã bắt kỉ xe đóc chiếc và xe sơn mà bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cốc, chuông đạo hai tầng, bánh đã thấp đến khi đã theo xe. Sơn xe và nẩu xe.

Chi mới qui khách có đặt đóng đồ đã bắt kỉ chi tại tiệm tôi mới khi trước cai chưng cước cần tôi làm, mà có cần đóng mớn chi đã thiếu mua giúp làm mới thì tôi rất cám ơn ba cô.

Cần chư qui khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm mớn chi cũng gởi cả tôi sẵn lòng hồi đáp.

Ecole de dactylo

Trường dạy đánh máy của M. A. Võ-quang-Ngân

rue Marchaise, n° 108

Có lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ, cho phép tôi lập trường dạy đánh máy chữ.

Vậy chư quân ai muốn học xin đến gặp tôi tại nhà tôi mà thương-nghị giá cả. Kính mời.

TIỆM BÁC MÁY ĐỒ TÂY

Đỗ-văn-Anh

73, đường Catinat, 73. — Saigon

Kính cùng Lục-châu chư Quân-tử :

Tiệm tôi rong những thợ Bắc rất khéo léo, may đồ y-phục đơn ông, đơn bà, theo kiểu Âu-châu.

Xin gần như Châu-thành Saigon, phần đông thì Tây, Nam đã nhiều ông-chiếu cố, cũng đã hiểu cho cả rồi. Còn các nơi xa, như vị nào muốn may hoặc gởi kiểu sẵn lên, hay là đo theo ý mình mướn. Chúng tôi sẽ may được vừa ý ngài. Mà gởi theo cách Contre Remboursement (thâu hóa giao ngân) và tính giá nhẹ hơn các tiệm khác.

Này kính mời.

Chủ tiệm ĐỖ-VĂN-ANH cẩn bạch

QUẢN-TÍN-KÝ

ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

Rue de Canton N° 60— Cholon

CÁO BẠCH

Bổn hiệu Quản-Đức-Tế lập tại tỉnh Quảng-Đông (Trung-Hoa) đã lâu dài, chuyên ròng các thứ thuốc cao, đơn, hoàn, tán, Dược thủy, Dược dầu và có gởi bán các nơi tiệm thuốc ở Lục-tỉnh. Cái xin chư qui vị ở xa muốn dùng thuốc cứu tiệm tôi, xin chịu khó viết thơ cho tiệm tôi sẵn lòng gởi thuốc lập tức chẳng sai, gởi cách Contre-Remboursement (nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lấy thuốc.

Như chư qui vị muốn xin Catalogue của Bổn-hiệu, xin hãy gởi thơ, Bổn-hiệu sẵng lòng gởi liền.

GIÁ TIỀN

Hộp kiến mỗi hộp 1 hoàn lớn.. 1 $00
Hộp kiến mỗi hộp 2 hoàn..... 1 00
Hộp kiến mỗi hộp 4 hoàn..... 1 20
Hộp cây mua mỗi hộp 2 hoàn.. 0 60
Hộp cây mua mỗi hộp 4 hoàn.. 1 20

Cách dùng có chỉ rõ trong toa

參茸培元丸先生

SÂM NHUNG BỔI NGUƠN VỆ SANH HOÀN

(Thuốc bổ nguơn dưỡng gia sanh nhung)

Thuốc nầy chủ trị bất luận nam phụ lão ấu khí huyết suy hư, dương vật cử động yếu, tinh thần suy kém, mệt mỏi, lỗ tai lùng bùng, đêm ngủ chẳng yên, ăn uống không tiêu, bổ dưỡng kinh hoa tốt mau con, dưỡng kinh hoặc trời, hoặc sut không chứng, huyết hư phát nhứt đầu, tinh huyết khô khang, bạch dai hạ, xích dai hạ, đơn bà đến giờ đề, sẵng hậu mệ mang, bất tỉnh nhơn sự, hoảnh sanh nghịch sẵng, sẵng hậu lã mỏi, đau lưng mỏi gối, mày mặt mét xanh, hoặc đờn bà tiểu sẵng (năm hếp đổi) thì phải uống với rượu, hoặc nước gừng lúi.

化痰平肺止咳散

HÓA ĐÀM BÌNH PHẾ CHỈ KHẢI TẦN

(Thuốc bổ ho đặt nhà thần hiệu)

Thuốc bổ ho nầy chủ trị chứng ho hen, hoặc ho lao, ho lồn, ho ra huyết, hoặc siểng, hoặc cảm mạo phong sương mà sanh ho, hoặc hóa nhiệt mà sanh ho, chư bạn đàn tịch. Thì dùng thuốc nầy liền thấy thần hiệu vô cùng, bất luận gia trẻ, con gái, đờn bà có thai, hễ có bịnh ho đều dùng cả.

GIÁ TIỀN

Mỗi 1 g'ói..... 0 $10
Mỗi 12 gói..... 1 00

Cách dùng có chỉ rõ trong toa

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhứt trong cõi Đông-Pháp mỗi tuần thay nhiều lớp lạ thường, đã hay lại vui vẻ, hình Pathéfrères gởi lại.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm công cáng, thấy thấy đều rõ chẳng công người, mấy không rung hình chỏi tốt tươi xem tới mảng mà không mỏi mắt ; Xin qui-khách thừa khi nóng mát đến xem chơi tiêu khiển rất rui lòng, nhiều tích hay đẹp đã qui-ông. Sự mầu nhiệm xưa nay chưa từng thấy. Mỗi tuần sẽ hát hai episodes rất hay, tuồng Robinson Creusoë en 17 chapitres và Mathias Saudorf 9 episodes.

Đổi bản : bữa thứ năm tới chúa nhựt bữa thứ hai lại thứ tư, và bữa thứ năm hát 5 giờ rưỡi chiều film bữa thứ tư, và một rạp bữa 8 Đa-kao

Tiệm bán đồ nữ-trang

HIỆU HAM-HANH

Số 14 đường Testard Cholon

Tại tiệm tôi có bán đồ nữ trang, đủ kiểu đủ cách tiện dụng theo lối kim thời như là : Kiểu chạm, vàng vòng, chuỗi hột, hoa tai, đây chiếng, cà-rá, neo, xuyến và mà-đay-đon nhiều cách khéo lạ vô cùng.

Có thợ khéo ở sẵn trong tiệm, ai muốn đặt kiểu nào, thì thợ làm đã mau mà lại khéo; cũng có bán hàng Tàu, hàng Bắc và xuyến lánh, nhiễu, vân, nho, rẻ và tốt thượng hạng.

Kính xin mấy bà mấy cô rộng lòng chiếu cố, tôi rất thâm cảm thạnh tình.

Đỗ-văn-Tị cẩn khải.

NHÀ NGỦ

Nam-đông-Hương

Chợ mới Saigon

Nhà ngủ Nam-đông-Hương ngày trước của Công-tử, nên tôi không trọn quyền mà sắp đặt cho đáng từ tế.

Ngày nay tôi đã làm chủ, nên phòng the chỉnh đốn lại rộng rãi, đọn dẹp sạch sẽ và cách sắp đặt mỗi mỗi đều cải cựu hoàn tân.

Tôi xin thành tâm chỉ kính, mời qui ông qui bà nhơn dịp đi Saigon ghé nghỉ một phen thì rõ.

PHẠM BÍNH TÁNH kính đồn

TIỆM

Trương-văn Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thắp mướn đèn khí đá (acaburet) tẽ, kỳ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khán đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng ; bán mớ và bán lẻ, vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Qui khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gởi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng lo kỹ lưỡng gởi contre-remboursement (nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ).

Moặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc ngữ (Prix courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH

Cẩn bạch.

THI-THƠ

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-ĐẠO

Bijoutier ancienne Maison de NGUYEN-VĂN-GIÁO

13, rue Schrœder, Saigon

Kính cáo cho qui ông, qui bà đặng rõ, Nguyên tiệm này ngày trước là tiệm của Nguyễn-văn-Giáo, đã mảng phần rồi. Nay chủ là Nguyễn-văn-Đạo cũng làm nghề nữ trang theo kiểu kim-thời, những là : trâm, chuyền, kiền, chuỗi, bông tai, nút áo, vàng dôi, kiền cẩn, neo bông, neo đặt, đồng chiếc văn vân. Đã thử theo kim thời, cũng như ngày trước vậy. Xin qui ông qui bà, muốn dùng món chi ; xin vời gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý qui ông, qui bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho qui ông, qui bà dùng

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-ĐẠO

Bijoutier, 13, rue Schrœder, SAIGON.

Nhà bán các thứ xe và đồ bát kê ngựa

Nhà cũ E. Chauvin tạo lập năm 1876

VVE GAY & FILS

KẾ NGHIỆP

Ở tại gốc đường Lagrandière và Pellerin

SAIGON

Bán xe bánh cao-su

Các thứ yên ngựa

Thắc thường và thứ để cỡi ngựa đua

Xe kéo làm ALUMINUM

Xe máy hiệu HELVET và STRONG

Có đóng thùng xe hơi

Sửa xe hơi và có bán đồ phụ tùng

Da thường và da thuộc lăng

Bố đề bọp xe

Áo đề bao nệm xe

SON

Thuốc Điều-kinh

九芝調經老堂喜天

Của hiệu THIÊN-HỶ-ĐƯỜNG

Quảng Đông

Phương thuốc nầy là của một người Vũ ở trong phủ Thân vương kinh-đô truyền lại, thuốc tốt chế dùng, chuyên trị các chứng về Điều-kinh, hễ thấy thân yếu đuối, kinh-kỳ trời sụt, uống nó rất kiến-hiệu như thần, thiệt là một phương thuốc thánh về phụ-khoa, một thứ linh-đơn đề chũng-tử vậy.

Bổn-hiệu làm tổng-đại-lý, có gởi bán khắp các tiệm bào-chế các hạt. Bổn-hiệu xưa nay, có trữ bán *Quế-Thanh, Quế-Qui, Quế-Quảng, và Yên. Ông Bœchi, Milsent, Lah-ns, ngài xe Matis, ông Lucien Chenard và ông Léonard ngồi Chenard-Wal ker chạy không tốn dầu nhớt chi hết, của xe Citroën, ông Poulain đua thắng từ Paris tới Nice, chạy hơn có 75 grammes dầu nhớt tron ; mỗi 100 K'-lô-mết. Xe Bignan trong 100 ngàn thước tốn có 1 phần 3 lít, sau hết xe Voisin trong 100 ngàn thước tốn có 620 grammes dầu nhớt chạy mỗi giờ 80 ngàn thước. Vậy thì không còn lối nào mà đi-nghị nữa, mấy ông đáng xe có danh nầy được thưởng trong « hội-thi tốn dầu ít nhiều » làm cho mấy mốc Langsa được ngợi khen, coi lại thì nhờ dùng dầu " Spidoléine " mới được vậy.*

"Các chủ xe hơi"

Hãy nay dầu lang-sa hiệu " Spidoléine André fils ", đã tốt lại rẻ, các kho trữ xe đều có bán.

Tổng daily : L. Jacque và Công-ty

60 đường Catinat Saigon.

O. M. IBRAHIM & Cie

44, đường Catinat, 44 — SAIGON

TIỆM BÁN HỘT XOÀN

Đồ vàng, ngọc xoàn nước tốt, đồ đề tiếng nhiều, kiểu đẹp, giá nhẹ. Xin kính mời chư quí-vị đến xem, ắt đăng toại lòng.

O. M. IBRAHIM et Cie.

Hay đọc

Sự công hiệu của «phần thưởng lớn về việc tiêu-dùng nhiều ít trong năm 1922» chạy trên vòng thành Mans.

phân-phô sự thượng hảo-hạng không bề-bai được của dầu hiệu "**Spidoleine**" dùng ít mà trơn nhiều.

Rất trọng bảo "Auto"

ngày 29 Mai 1922

Ai cũng đều rõ rằng : năm nay luật bược không cho xe-hơi dùng dầu nhớt quá một lít trong 100 kì lô-mết. (Một trăm ngàn thước ấy dùng có 15 lít mà thôi). Ấy là đều thường dùng trong cuộc du lịch. Tir đó đến sau coi khá quá, cho đến đổi khi xe chạy đến chỗ rồi thì khó ý của dầu nhớt chải dầu nào hết. Ông Bœchi, Milsent, Lah-ns, ngài xe Matis, ông Lucien Chenard và ông Léonard ngồi Chenard-Wal ker chạy không tốn dầu nhớt chi hết, của xe Citroën, ông Poulain đua thắng từ Paris tới Nice, chạy hơn có 75 grammes dầu nhớt tron ; mỗi 100 K'-lô-mết. Xe Bignan trong 100 ngàn thước tốn có 1 phần 3 lít, sau hết xe Voisin trong 100 ngàn thước tốn có 620 grammes dầu nhớt chạy mỗi giờ 80 ngàn thước. Vậy thì không còn lối nào mà đi-nghị nữa, mấy ông đáng xe có danh nầy được thưởng trong « hội-thi tốn dầu ít nhiều » làm cho mấy mốc Langsa được ngợi khen, coi lại thì nhờ dùng dầu " Spidoléine " mới được vậy.

"Các chủ xe hơi"

Hãy nay dầu lang-sa hiệu " Spidoléine André fils ", đã tốt lại rẻ, các kho trữ xe đều có bán.

Tổng daily : L. Jacque và Công-ty

60 đường Catinat Saigon.

Tiểu-thuyết

Mười lăm năm lưu-lạc

DƯƠNG-TUẤN-ANH (tự-thuật)

Gia-đình, luân-lý, cải-lương tiểu-thuyết

(Tiếp theo)

Dứt lời thì tôi mới biết chị của nàng đó. Ngọc-hữu nghĩ cho tôi : chị nàng hỏi tôi như vậy thì tôi biết kêu bằng gì cho tiện hễ bày tỏ ? nếu kêu bằng bà thì e bất tiện, còn kêu bằng cô lại sợ lỗi niềm. . . . . .

Bởi vậy tôi không biết kêu là chi. linh-quỳnh một hồi rồi cũng phải kêu ngay bằng chị. — Tôi đáp « Dạ thưa chị, tôi không hề xảo-ngữ ngoa-ngôn mà chuyện không nói có bao giờ, là vì cái việc của tôi lở-vỡ như vậy đó chớ không phải dám đẻo bông đem lòng dối gì » Tôi nói vừa dứt lời thoạt đâu một nàng con gái ngoài cửa bước vô, dung nhan yêu-điệu, mà phấn môi son tóc mây đậm-đuột. Coi lại cũng là người Nam-kỳ ra. Kế hỏi : Có có sáu Dơn ở đây không ? chị nàng liền nói : có ! rồi kêu cô sáu ra. Hai người gặp nhau... ôi cũng như cặp chim chả-chiện, lăn-lăn liu-líu trết-trát một hồi coi bộ mừng rỡ nhau lắm. Đó rồi cô mới nói với cô cả : thôi, tôi có chuyện gấp, xin kiếu cô ; tôi biết nhà rồi, bữa nào huởn sẽ lại chơi lâu, còn cô cả rảnh cũng lại nhà tôi chơi cho biết. Nói rồi, day lại xá chị nàng và xá luôn tôi mà lui chơn, chẳng nàng nọ đi ra rồi thì chị nàng hỏi vậy chớ ai đó? Nàng tiếp nói : Cô đó là cô-ba vợ của ông Lục-sự ở trong Saigon mới đổi ra chừng ba bốn tháng nay, hôm trước tôi gặp cô, cô có hỏi tôi ra ngoài nầy ở đâu. Tôi nói tôi ở nhà chị ; và có chỉ đường số nhà cho cô nên nay cô biết đến thăm tôi đó. Chị nàng nghe rồi cũng bỏ qua một xó không cần hỏi tới nữa. Day lại nói chuyện với tôi :

« Tôi nghe em tôi nó nói Thầy gỏa vợ cũng đã lâu rồi sao không kiếm người mà hôm sớm có nhau, đặng giúp đỡ đường kim mối chỉ ?» Nghe qua tôi liền thưa : việc ấy tôi cũng phải tính, nhưng mà kiếm chưa đặng, nên còn dùn thẳng cho tới ngày nay đây ! Dứt lời chị nàng ngó tôi mỉm cười : Thôi, Thầy gả vợ em tôi là gả cho Thầy, vậy thì tôi gả nó cho Thầy, đặng gả nghĩa vợ chồng có nhau sớm tối ; chớ nó cũng có chồng... (*nói tới đó chỉ nhấy mũi một giọt ba bốn cái rồi ra sau đặng lấy dầu mà xức*) ; còn tôi nghe nàng có chồng thì trong bụng nó phập-phồng, bao nhiêu tình thương tưởng mến-yêu đều bay theo gió cả. Tôi vừa suy tới nghĩ lui kế thấy chị nàng bước ra, tay cầm vé dầu, tay thoa trên mái ngồi lại tiếp nói : Nó có chồng Tây ở Saigon, mà người Tây có vợ đàm, đã vậy mà còn về Tây bỏ nó bơ-vơ trôi hải nơi trời rồi, nay nó ra ở với tôi cũng đặng một năm. Ở nhà tôi cầm nó ở lại chơi, chớ ở-nhà tôi nằm bấy tháng một năm thì đi Saigon một lần, hoặc là chớ hàng vô, mua hàng về, mắc lo bề buôn-bán nên chẳng đáng rảnh-rang. Cũng mới đi chừng mớ tháng nay nhờ cô nó đây hù-hì ít ngày rồi ở nhà tôi về ; như vậy cũng chẳng hề chi, miễng cho nó có đôi bạn thì tốt hơn. Nó cũng có nhiều chỗ rắp-ranh mà nó không đành đi, mà trời sui căn-quả nên nó đi Saigon cũng chưa về, như có tính lẽ nào xin nói ngay cho em tôi. Vừa dứt lời thì chị nàng nói lại với tôi rằng : Không sao mà Thầy ngại, như Thầy có thương nó thì đem nó về, chứng ở-nhà tôi có vẻ, tôi nói lại có lẽ nó cũng vui « *cho em trao mối chỉ mành, kẻo mà uyên đầu đăng đầu nhành hoa thơm* » ; được vậy cũng mừng lắm chớ ! — Đó rồi tiếp kêu sáu Dơn mà hỏi : nay hai đàng chi vẫn tơ vương, khiến thương nhau một lòng một dạ; vậy em tính lẽ nào, tô trao lời hơn thiệt cho Thầy nghe ?...

Nghe qua, cô sáu Dơn ngập ngừng ra tuồng nửa mừng nửa thẹn sau rồi mới rằng :

« Từ ngày em ra ở ngoài nầy đây cũng nhớ có anh chị, đoái tưởng đến phận đào thơ liễu yếu, để em chẳng biết ơn, song phận gái mười hai phải kiếm nơi trao mối chỉ mành mà nhờ cậy khi đau ốm. Nay cũng may cho tôi gặp Thầy đây, thầy tánh tình hiền hậu mà cũng chích bạn lẽ đôi nhứt tôi, nếu Thầy có thương đến chút phận bèo nay, thì cũng nên cho tôi về lúc nầy mà nung khăn sửa túi » — Tôi nghe nàng nói rồi thì gật đầu mà trông chúc cho nàng có khi biết chữ, nên lợi mừng thầm mà chịu ngay cho nàng về trong lúc đó. Người chị nghe hai đứa tôi tỏ lời bận-biện, anh chỉ cũng thương, bèn bẻ lu kêu xe đặng chở đỡ mà về luôn thể. Nàng nghe lấy làm mừng rỡ bươn-bả đi kêu. Khi xe lại rồi, nàng hối chú kéo xe vô khiên cái rương ra trước ; còn hai đứa tôi thì đứng đậy thưa với người chị đặng ra về và nói nhà tôi cũng ở gần đây, có lẽ đôi ba ngày tới, tôi thăm viếng. Người chị nghe vừa rồi cũng gật đầu cám ơn, chẳng chào hỏi vừa tôi miêng

PHẠM-MINH-KIỀN.

(Còn nữa)

SAIGON. — IMP. DE L'UNION NGUYỄN-VĂN-CỦA

Le Gérant : CAO-HẢI-ĐỀ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.